

Upravnstvo: Ljubljana, Knašjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izdaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.

Uredništvo:

Ljubljana: Knašjeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Ljudski tabor v Brežicah

Impozantna manifestacija JNS — Nad 4000 ljudi iz vsega brežiškega sreza je ponovno najodločnejše obsodilo bojovniško demagogijo in se izjavilo za ustvarjajoče delo JNS

Brežice, 12. avgusta.

Komaj so se danes dvignile jutranje megle iznad posavske ravnice, so se prebudile Brežice in vsa njh daljna okolica. V svečanem razpoloženju, vse okrašene z narodnimi trobojnicami, vse polne ljudstva, ki je v svesti si svojih narodnih dolžnosti in discipline prihitelo iz vseh krajev obsežnega brežiškega sreza, iz bližnjega krškega sreza in celo iz bratskega hrvaškega Samobora, da se udeležijo današnje manifestacijske zborovanja, ki ga je sklicala Jugoslovenska nacionalna stranka, da tako z odločnim nastopom, z mogočeno manifestacijo mnogih tisočev zavrne podlo natočevanje neiskrenega nasprotja, da Brežice niso nacionalne. Današnje manifestacijsko zborovanje je dokazalo neomajno prepričanje in zvestobo vsega brežiškega sreza nacionalni stvari in Jugoslovenski nacionalni stranki.

Nad 4000 ljudi

Na današnjem zborovanju se je kljub vsej protiahtitaji z bojovniške in drugih strani zbralo do 4000 ljudi, ki so prihiteli v Brežice že na vse zgodaj iz vse bližnje in daljnje okolice na kolesih, na okrašenih vozovih in na konjih. Brežiška sreska organizacija, ki si je pod vodstvom svojega pri-ljubljanskega poslanca Ivana Ureka in pred-sednika dr. Janka Drnovška ustvarila trdno sklenjene vrste 3000 pristašev, je doživela danes uspeh, saj je postavila danes na zbor pred sreskim načelstvom do 4000 ljudi, 4000 resnih kmečkih mož. V Brežicah so se zbrale skupine iz Globokega, Kapele, prišli so Dobovčani s svojim županom Kovačičem in predsednikom občinske organizacije JNS Pintaričem, prišli so kompaktni rudarji iz Senovega s svojim županom dr. Benedičičem, Sromljanci z županom Bertolom, možje iz Vidma, iz Zakota, Bišečani z županom Ogorevcem, Zdobolanci z županom Zupančičem in podžupanom Sobo. Pri-peljali so se možje iz daljne Podreke kar s tremi vozovi, vsi ozaljšani s držav-nimi trobojnicami pod vodstvom svojega župana Serba, pripeljali so se z županom Trupejem ljudje iz Sevnice, prišli so iz Blance, iz Krške vasi in Čateža okraj Sa-ve. Na več vozovih so se pripeljali možje iz Artič in Gornjega Obreža, iz Dečnega sela in Dobove. Prisnela je delegacija iz Samobora s predsednikom sreske organizacije dr. Rajserjem na čelu in veliko odpo-slanstvo iz Rajhenburga.

Neuspele intrige

Ze masa ljudstva, ki se je pričela dolgo pred shodom zbirati na brežiškem trgu, je pričala, da bo današnje zborovanje zavzelo 5. 6krat toliko obseg, kakršnega je imel pred 4 meseci bojovniški shod na tesnem dvorišču Narodnega doma. Bojevniška agitacija proti današnjemu zborovanju je bila izredno živahna. Propagirali so med ljudmi abstinenco, pod firmo Rdečega križa so jih opozarjali na mednarodno avtomobilsko vožnjo po cesti na sosednjih krških tleh. Celo tako daleč so šli, da so napočeno opozorili ljudi na to vožnjo, zaradi katere je bila avtomobilska cesta uradno zaprta za ostali promet od 4. zjutraj do 10. dopoldne, oni pa so razlagali, da bo zaprta do 12. le da bi ljudi zadržali na avtomobilski cesti tudi v času, ko se je v Brežicah vršil veliki shod. Kljub vsemu temu niso mogli preprečiti, da je nacionalna misel v Brežicah danes doživela tolikšen uspeh, da napram njemu bojovniški shod ni bil niti senca.

Z jutranjim vlakom so se pripeljali v Brežice minister na r. dr. Albert Kramer, senator dr. Rajer ter poslanca Pustoslemšek in Drmelj. Z zagrebške strani so prišli narodni poslanci Milorad Marković iz Su-madije, Branko Avramović iz Vojvodine, Milivoj Isaković iz Mačve in Lovro Petro-var. V Brežice je prispel tudi minister n. r. g. Ivan Pucelj.

Veličastna povorka

Medtem so se na obsežnem travniku tik pred mestom zbrali konjeniki, kolesarji z zelenimi, trobojnicami in trakovi okrašeni kmečki vozovi in loška godba. Malo pred deseto je krenila veličastna povorka proti trgu in z navdušenimi ovacijami odkora-kala mimo naših narodnih zastopnikov, ki so se zbrali pred Narodnim domom. Spre-vod je otvorila konjenica. Sledila je loška godba, nato dolea vrsta kolesarjev s troboj-nicami na kolesih, za njo na nad 50 vozov. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo svojim za-stopnikom in odkorakalo dalje proti središ-njemu delu trga. Medtem so se pripeljali z godbo na čelu ljudje iz Kanele in Dobove z nasprotno smeri ter se priključili povorki. Spreveda se ni bilo konec ko so se iz stran-ke ulice že pojavili prvi konjeniki, ki so vodili sprevod po stranskih ulicah nazaj proti trgu.

Otvoritev shoda

Čim je bil sprevod končan, so se pričele zbirati mase ljudstva okrog sreskega načel-stva, pred katerim je bil postavljen govorniški oder, ves odet z veliko državno tro-bojnico. Točno ob 10. je godba zaigrala državno himno, ki jo je vsa množica po-slušala odkritih glav in v strumnih vrstah. Predsednik brežiške sreske organizacije dr. Janko Drnovšek je otvoril zborovanje z zanosnim nagovorom, v katerem je po-udaril, da ima to veličastno manifestacijsko zborovanje dvojen pomen, da pokaže onim, ki so 29. aprila (bojevniški shod) ugotav-

ljali, da je slovenski kmet zapustil svoje ideale in pozabil svojo staro disciplino ter da narodni zastopniki baš v današnjih tež-kih časih pokažejo in dokažejo svoje kon-struktivno delo za ozdravljenje današnjih razmer. Nato je pozdravil prisotna mini-stra, senatorje in narodne posance, katerim so zborovalci vedno znova prirejali viharne ovacije. Z vsem navdušenjem pa so pozdra-vili svojega narodnega poslanca Ivana Ure-ka. Dr. Drnovšek je pozdravil končno dr. Rajserja iz Samobora in sreskega načelnika g. Brežigarja, nato pa podal besedo mini-stru n. r. dr. Albertu Kramerju.

Govor ministra dr. Kramerja

Ko so se poleg ovacije množice ministru dr. Kramerju, je minister uvodoma pouda-ril veliki nacionalni in politični pomen Ju-goslovanske nacionalne stranke, ki združuje danes milijone državljanov, ki je dovolj močna in sposobna, da se z uspehom bori za njihove življenjske interese. V zunanji politiki je vlada, ki je izšla iz te stranke, dosegla silen uspeh, da svet ne gleda več v Balkanu smodnišnice našega kontinenta, marveč da smatra našo državo kot enega glavnih stebrov evropskega miru. Zaman so bile spekulacije naših sovražnikov, ki so pričakovali, da bo ta država, ustvarjena l. 1918., morda že leta 1938. spadala v pre-teklost. Pa tudi v notranji politiki je dose-ženo pomirjenje, ki ga ne kalijo več kom-promisi in medsebojni računi nekdanjih po-litikov. Slovenski poslanci in slovenski vo-lilci v državni politiki niso več neznamna rezervna pomožna četa, ki bi jo velike stranke izrabljale za svoje kompromise in kupčije, marveč so enakopravni s srbskimi in hrvaškimi brati in sodelujejo pri vod-stvu države morda celo v večji meri, kakor bi to odgovarjalo njihovem številu. Kljub vsemu pa so se našli ljudje, brez slehernih sposobnosti in brez vsake volje, ki so imeli zgolj to ambicijo, da bi pokvarili odgovor-nosti polno delo nacionalnih političnih de-lavcev. In lotili so se dela po starem načelu: Če hočeš razbiti armado, razeni njene ofi-cirje. In zagnali so v svet gorostasne laži, polne zlobe, kakršne si v slovenski politiki vse do danes nihče ni niti predstavljal. Ko bi se pa morali izkazati kot možje, ko bi morali s konkretnimi obtožbami na dan, so se poskrili, ker niso smeli pred objektiv-nega sodnika.

V drugem delu svojega govora je mini-ster dr. Kramer omenil nekatere izmed uspehov, ki jih je dosegla Jugoslovanska nacionalna stranka v času svojega delova-nja. Navedel je zakon o zaščiti našega kme-ta, napovedal bližnji zakon o razpustu kar-telov, ureditev razmer v denarstvu in kre-ditnem gospodarstvu in pomenitve našega združništva. Omenil je zopetno uveljavlje-nje režijskih kart, in nastop vlade v prid trboveljskih rudarjev, kar so v prvi vrsti dosegli naši narodni zastopniki. Ob zaklju-čku je pozdravil zborovalce v imenu mini-strskega predsednika Uzunoviča (živahne ovacije) in v imenu ministra Demetroviča, ki so ga nujni posli zadržali v Beogradu, da se kljub najboljšemu namenu ni mogel ude-ležiti brežiškega zborovanja.

Govoru ministra dr. Kramerja se je mno-žica oddolžila z navdušenim odobravanjem in pritrdjevanjem, ki ga je moral prekiniti predsednik dr. Drnovšek, da je dal besedo ministru n. r. g. Ivanu Pucelju.

Govor ministra Pucelja

Minister Pucelj je pričel svoj govor s tehtnimi besedami o pomenu politike kot najresnejšemu udeleževanju v korist na-roda in države. Vse od l. 1919., ko se je po-svetil političnemu delovanju, je tako poj-moval svojo nalogo in ni poznal sovraštva in laži, kakršne so se skvale v zadnjem času v bojovniških vrstah. Skvale pa se niso proti slovenskim narodnim zastopni-kom in zaradi njih, ampak zgolj zaradi slo-venskega ljudstva. Saj so bojovniki vabili celo njega v svoje vrste. Najgrši očitki, naj-sramotnejša natočevanja pa so ostala za-man. Kajti če bi le eno izmed njih bilo resnično, bi danes slovenski narodni zastop-niki ne bili več to, kar so.

V nadaljnjem delu svojega govora je mi-nister Pucelj iznesel nov dokaz o konstruktivnem in koristnem delovanju Jugosloven-ske nacionalne stranke. Primerjal je držav-ni proračun z državnimi proračuni sosed-nih držav in ugotovil, da se je na priza-devanje Jugoslovanske nacionalne stranke proračun v zadnjih letih znižal za cele 3 milijarde na 10.170 milijonov, medtem ko znaša v Rumuniji 17 milijonov, v mnogo manjši Madžarski 13. v Avstriji 23. v Če-škoslovaški celo 37 milijard Din. Drugo veliko delo je bila komasacija občin, ki so danes v veliki večini v rokah našega nacio-nalno zavednega ljudstva. Omenil je po-stavke ministrstva za socialno politiko proti toči in drugim nesrečam, ki groze našemu kmetu.

Kakor je zavrnil bojovnike, dediče bivše SLS, tako je odločno nastopil tudi proti vo-diteljem Jugoslovanske narodne stranke, ki so se kljub svoji nesposobnosti v pohlepu po najvišjih mestih izločili iz nacionalne garniture, ki je izšla iz parlamentarnih vo-litev s svojim zmaganostim 6. januarskim programom. Končno je pozval ljudstvo in

složnemu delu, da se doseže likvidnost 3 milijard Din vlog, ki so zamrzile v denar-nih zavodih, ker je to edini način, da se narod gospodarsko in socialno postavi na noge. Tudi minister Pucelj je žel za svoje prodorno prepričevalne besede živahne aplavze tisočglove množice.

Drugi govorniki

Nato so govorili še vojvodinski narodni poslanec Branko Avramović, ki je pozival zborovalce k složnemu delu, k zaupanju v njegove narodne zastopnike, šumadinski na-rodni poslanec Milorad Marković, ki je v svojem govoru posebno poudaril enako-pravnost vseh Slovencev. Hrvatov in Sr-bov, iskreno voljo srbskih kmetov za so-delovanje s slovenskim kmečkim ljudstvom ter potrebo poglobljenega združnega de-lovanja, in končno narodni poslanec Milivoj Isaković iz Mačve, ki je prav tako govoril o pomenu složnega dela v vrstah Jugos-lovenske nacionalne stranke.

Narodni poslanec Lovro Petrovar je ob-sodil nečastno delo nekaterih političnih skupin v Sloveniji ter poudaril potrebo vzajemnega delovanja vseh slojev našega naroda za ozdravljenje in okrepitev naših težkih gospodarskih razmer.

Med viharimi ovacijami je nato kot zad-nji govornik nastopil narodni poslanec Ivan Urek. V svojem govoru se je nekoliko do-taknil zgodovine političnega razvoja slo-venskega ljudstva ter odločno obračunal z brežiškimi bojovniki. Kakšna je družba, ki se v njej zbirajo bojovniki, je dokazal tudi narodni poslanec Mravljec, ki je bil s po-četka med njihovimi voditelji, pa jih je se-daj obsodil z geslom: »Zaupaj narod sam v svojo vest in svojo pest!« in zaključil svoj temperamentni govor med silnim na-vdušenjem množice, ki je vztrajala na zbo-rovanju kljub temu, da se je nebo medtem pooblačilo in je začel padati rahel dež.

Predsednik dr. Drnovšek je končno z navdušenimi vzkliki kralju in nedeljivi Ju-goslaviji ob 12.15 zaključil stajno uspešno zborovanje.

Železniška nesreča v Franciji

Pariz, 12. avgusta. AA. Iz Avignona po-ročajo, da je brzovlak med Genovo in Ventimiglio trčil v tovorni vlak. O nesreči še ni podrobnih podatkov. Prav tako manjkajo poročila o številu žrtev. Potniki pravijo, da je nesreča zahtevala 50 ranje-nih in eno človeško žrtev.

Pariz, 12. avgusta. AA. Po najnovejših vesteh iz Avignona znaša število mrtvih 8. Materijalna škoda je zelo velika. Ne-sreča se je pripetila danes dopoldne na sami postaji. Preiskava je dognala, da je nastala zato, ker je brzovlak, ki vozi med Zenevo in Ventimiglio privozil na avig-nonsko postajo s preveliko hitrostjo. Stro-jevodja in njegov pomočnik, ki sta vodila brzovlak Zeneva-Ventimiglia, trdita, da so zavore odpovedale.

5000 ljudi v koncentracijskih taboriščih

Hamburg, 12. avgusta. AA. »Hambur-ger Fremdenblatt« poroča, da je v nemških koncentracijskih taboriščih 5000 oseb. V pruskih taboriščih jih je 1400.

Hindenburgov muzej

Berlin, 12. avgusta. AA. Iz Hannovera poročajo, da je tamošnji občinski svet sklenil ustanoviti Hindenburgov muzej. Pokojni maršal je namreč prebival v Ha-novru po vojni do leta 1925, ko je bil iz-voljen za predsednika nemške države in ko se je preselil v Berlin. Muzej bo v hiši, kjer je Hindenburg v Hanovru stanoval.

Povečanje ameriške redne vojske

Washington, 11. avgusta. AA. Vojno mi-nistrstvo se zavzema za to, da bi se redna armada povečala od 118.000 na 165.000 mož. V ta namen misli predlagati kongresu, naj dovolji dodatni kredit 35 milijonov dolarjev. Po sodbi generalnega štaba sedanja vojska ne zadošča za obrambo Zedinjenih držav in njihovih kolonij.

Vremenske neprilike v Ameriki

Washington, 11. avgusta. AA. Dočim vla-da v nekaterih zveznih državah še vedno suša, so bili v drugih državah, predvsem v Coloradu in Nebraska, Indiani in Ken-tuckyju hudi viharji, ki so povzročili znat-no gmožno škodo. Ponekod je promet ustavljen. V Kentuckyju je hudournik od-nesel dva otroke.

Avtomobilska produkcija v Nemčiji

Berlin, 11. avgusta. AA. V prvi polovici l. 1934. so zgradili v Nemčiji 70.408 avtomobilov (lani 42.293, predlanskim 22.116). To-vornih avtomobilov so zgradili v tem času 11.830 (lani 5559, predlanskim 3928). Motor-nih koles so zgradili 42.047 (38.754 in 35.464).

Hitler ali dr. Schacht?

Londonska ugibanja o nadaljnjem razvoju Nemčije — Gospodarski interesi v nasprotju s političnimi cilji

London, 12. avgusta. d.ž. V tukajšnjih političnih in gospodarskih krogih z na-raščajočim vznemirjenjem spremljajo razvoj gospodarskih in političnih pri-likov v Nemčiji. Vsi gospodarski listi se podrobno bavijo z gospodarskim in fi-nančnim položajem v Nemčiji in pozi-vajo angleške gospodarske kroge k največji opreznosti. Dejstvo, da Nem-čija ne plačuje svojih dolgov za do-bavljanje sirovine, je izzvalo v angle-ških gospodarskih krogih veliko nevo-ljo, prav tako pa so nezadovoljni tudi z nedavno sklenjenim sporazumom, ki ureja samo plačila za bodoče obvez-nosti, pušča pa nerešeno vprašanje starih dolgov. Angleški tovarnarji in izvozniki bombaža so sklenili, da pre-kinejo vse trgovske stike z Nemčijo vse dotle, dokler Nemčija ne bo pla-čala starih dolgov.

Imenovanje guvernerja nemške Dr-žavne banke dr. Schachta za gospo-darskega ministra, angleških gospo-darskih in finančnih krogov ni pomir-lo, ker se predvideva baš dr. Schachtu krivdo, da je prišla Nemčija v nemo-goče gospodarsko stanje. Dr. Schacht ima sicer sedaj diktatorska pooblasti-la, vendar pa so v tukajšnjih gospodar-skih in finančnih krogih prepričani, da po dosedanji poti ne bo mogel rešiti gospodarskih problemov. Veliko vzne-mirjenje pa so vzbudile vesti, da se namerava dr. Schacht zateči k izvoz-

nemu dumpingu, da bi na ta način po-večal dotok deviz, ki so nemškemu gospodarstvu neobhodno potrebne. Tega pa ne more doseči drugače, ka-kor z inflacijo. Zaradi stanja Državne banke je po mnenju angleških finan-čnih krogov inflacija v Nemčiji tako-koč neizogibna, kajti Državna banka ima v svojih portfeljih nad 3 milijarde imobiliziranih državnih menic, ki slu-žijo za kritje novčanic. Ker pa država teh menic ne izplača, marveč jih stalno podaljšuje, se tudi novčance ne vra-čajo v Državno banko, zaradi česar je zavladalo že prav občutno pomanika-nje gotovine. Hitler in nemški veleka-pital so sicer odločno proti vsaki in-flaciji in vse kaže, da bo na tem vpra-šanju prišlo do prvega konflikta med gospodarskim diktatorjem Nemčije dr. Schachtom in političnim diktatorjem Hitlerjem. Če Hitler nima namena dopustiti inflacije, se bo moral odreči svojem programu glede omiljenja brezposelnosti, ki zahteva ogromne finančne žrtve, prav tako pa tudi na-daljnemu oboževanju, ki je požrlo dotlej že težke milijarde in jih odte-gnilo produktivnemu gospodarstvu. Ma-lo verjetno pa je, da bi se Hitler od-rekel temu svojemu osnovnemu pro-gramu in zato računajo v londonskih finančnih krogih s skorajšno inflacijo v Nemčiji, tembolj, ker se zavzema za to tudi vplivna nemška industrija.

Avstrija plava v rimskih vodah

Starhemberg referira Mussoliniju, ki je postal vrhovni voditelj avstrijske politike

Dunaj, 12. avgusta. d. Podkancelar knez Starhemberg je včeraj docela ne-pričakovano odpotoval z letalom v Rim. Uradni komunikacije pravi, da bo posetil v Campo Austria pri Rimu av-strijske omladinke, člane heimwehrov-ske omladinske organizacije »Jung-vaterland«, ki so na letovišču v Italiji kot gosti predsednika italijanske vla-de, Mussolinija. Kakor se doznava iz heimwehrovskih krogov, se bo knez Starhemberg pri tej priliki sestel s predsednikom italijanske vlade Musso-linijem in se posvetoval z njim glede nadaljnjega razvoja pričič v Avstriji, tako v notranje-kakor v zunanje-političnem pogledu. Obenem se bo knez Starhemberg dogovoril glede namera-vanega poseta novega avstrijskega kancelarja dr. Schuschnigga v Rimu, kamor misli odpotovati v začetku sep-tembra, da uradno poseti Mussolinija. Pri tej priliki bo knez Starhemberg sprejet tudi v avdienci pri papežu. V političnih krogih zatrjujejo, da je knez Starhemberg odpotoval v Rim, da referira Mussoliniju, ki je prevzel ne-kako vrhovno vodstvo avstrijske zu-nanje politike in da bo zlasti govorila o imenovanju Papena za nemškega po-slanika na Dunaju. Teh razgovorov se bo udeležil tudi avstrijski zunanji minister baron Berger-Waldenegg, ki bo najbrže jutri ali v torek z letalom odpotoval v Rim. V konservativnih krščanskosocialnih krogih so z zuna-nejepolitичnim kurzom Schuschniggo-ve vlade čimdalje bolj nezadovoljni, ker uvidevajo, da bo ta politika spravila Avstrijo v popolno odvisnost Italije in

zamerjajo Schuschniggu, da prepušča Heimwehrovcem prevelik vpliv na po-litični kurz v državi. Iz teh krogov se zatrjuje, da je Starhembergovo poto-vanje v Rim v tesni zvezi z vpraša-njem obnove monarhije v Avstriji, za kar se v zadnjem času posebno zav-zema tudi italijanska vlada, ki izko-rišča kneza Starhemberga kot pose-dovalca. Takoj po svojem povratku iz Rima bo knez Starhemberg odpotoval v Budimpešto, kjer bo imel sestanek z madžarskimi legitimisti, na katerem bodo po vsej verjetnosti razpravljali o istem vprašanju.

Razgovori pod šotorom

Rim, 12. avgusta. AA. Agencija Ste-fani poroča: Predsednik vlade Musso-lini je v spremstvu državnega podtaj-nika za zunanje zadeve Suvicha od-šel na lido, kjer je avstrijsko taborišče z 200 omladinca. Avstrijski omladinci so gosti Rima in preživljajo v tabo-rišču svoje počitnice.

Mussolinija so sprejeli avstrijski zvezni podkancelar knez Starhem-berg, rimski guverner, odpravnik po-slov avstrijskega poslanstva v Rimu in druge ugledne osebnosti. Predsed-nik italijanske vlade je pregledal raz-vrščene avstrijske omladinke, nakar je knez Starhemberg imel pred njimi go-vor. V tem ej naglašal, da hoče Av-strija za vsako ceno ohraniti svojo neodvisnost. Proslavil je nato Italijo in osebnost Mussolinija. Mussolini je imel zato zatem s knezom Starhem-bergom v prisotnosti podtajnika Su-vicha v enem izmed šotorov dolg raz-govor.

Propaganda za plebiscit

Vsi ministri sodelujejo s pisano in živo besedo in opozarjajo na dalekosežno važnost nedeljskega glasovanja

Berlin, 12. avgusta. AA. Snoči so otvo-rili uradno agitacijo za plebiscit dne 19. avgusta. Po radju bodo govorili najugled-nejši prvaki nacionalno socialistične stranke. Snoči je govoril propagandni minister dr. Goebbels.

V današnji številki priobčuje »Völkischer Beobachter« niz člankov o tem plebiscitu. Napisali so jih prvaki nacionalno sociali-stične stranke. Notranji minister dr. Frick pravi v svojem članku, da bo ta plebiscit olajšal ustvaritev nacionalno socialistič-nega načela o enotnem vodstvu vsega jav-nega življenja. S tem bo dosledno izveden »Führerprinzip«. Nemškemu narodu bo ob-nem dana prilika, da potrdi važno dr-žavnopravno izpremembo, združitev po-ložaja državnega poglavarja s položajem državnega kancelarja. Plebiscit dne 19. avgusta bo razpršil tudi mnoge laži, ki krožijo v nozmetstvu o Nemčiji in nem-skem narodu. Nemško ljudstvo bo doka-zalo ta dan, da je sedanja nemška vlada

močna in da v nemškem narodu vlada sloga.

Düsteeberg ubit?

Pariz, 12. avgusta. AA. »Petit Parisien« poroča, da je drugi vodja nemških jeklenih čelad Düsteeberg izginil in da o njem ni nobenih poročil več. Poučeni krogi trde, da je bil Düsteeberg po vsej priliki ubit dne 30. junija. Prvotno so mislili, da se nahaja v nekem koncentracijskem tabo-rišču.

Habicht in Frauenfeld aretirana?

Berlin, 12. avgusta. AA. V dobro po-učenih krogih trde, da so aretirali zna-ne voditelje avstrijskih nacionalnih so-cialistov v Nemčiji Habichta in Brauenfelda ter 85 njihovih tovarišev. Te aretacije so v zvezi z zadnjimi do-godki v Avstriji. Vladni krogi odkla-njajo o teh aretacijah vsako pojasnilo.

Številne aretacije v tržaški okolici

Aretirance menda spravljajo v zvezo s požigom šole v Krvavem potoku

Trst, 12. avgusta.

Pred nekaj dnevi so se v vaseh Krvavem potoku, Vrhpolju, Gračani in Oragici izvršile številne aretacije. Med drugimi je bil aretirani tudi bivši župan občine Ocizle-Klanca g. Jerjav Anton iz Krvavega potoka skupno z ženo Terezijo in dvema sinovoma.

Povod aretacijam je menda požig šole v Krvavem potoku. Nedvomno pa nimate to nove žrtve fašističnega nasilja s požigom nič opraviti.

Vsi aretiranci so v tržaških zaporih. Njihove družine pa doma s strahom in obupom čakajo, kakšna bo usoda nedolžnih žrtev.

Dva pogreba

Zadnja pot ministra Sušnika in kiparja Jurkoviča

Ljubljana, 12. avgusta.

Sredi mračnega, oblačnega popoldneva so danes številni prijatelji in znanci in množica občinstva pospremili bivšega ministra in narodnega poslanca Antona Sušnika k večnemu počitku. Danes so iz mrliške veže občne državne bolnice prepeljali truplo na pokopniški dom v zasebni trakt hotela Union v Franciskanski ulici. Včeraj in danes je rodbina umrlega ministra prešla številne izraze sožalja od vseh strani. Med drugimi sta brzojavno sporočila svoje sožalje predsednik vlade Uzunovič in prometni minister Kuzmanovič, bivši minister dr. Kramer pa je gospe vdovi napisal iskreno sožalno pismo. Prav tako so sporočili svoje sožalje pomočnik bana dr. Pirkmajer, mestni župan dr. Puc, ljubljanski škof dr. Rožman in mnogi bivši in aktivni ministri. Med venci in cvetjem, ki so ga nanosili spoštovalci pokojnika od vseh strani, je ležala krsta na njegovem domu, ob nji pa poslednja častna vojaška straža.

Ob 4. uri se je pred hišo žalostno pričel formirati pogrebni sprevod. Stolni prost. dr. Nadrah je ob asistenci očetov franciskancev opravil molitve nad krsto, pevec »Ljubljane« so zapeli v srce segajočo žalostnisko. Med točičimi koračnicami, ki jih je igrala godba dravske divizije, se je sprevod pomikal po Miklošičevi cesti in Dalmatinovi ulici ter dalje proti Sv. Križu. Za mrliškim vozom, ki sta bila vanj vprežena dva para konj, je stopala vdova gospa s svojimi hčerkami in ostalim sorodstvom, nato pa so sledili pomočniki bana dr. Pirkmajer in načelnik dr. Vončina kot zastopnika vlade, železniški direktor Cugmus kot zastopnik prometnega ministra, divizionar general Cukavac, več bivših ministrov in narodnih poslancev, predsednik in podpredsednik Narodne galerije, ki ji je bil pokopnik velikodušen podpornik, dr. Wind-

schler in univ. prof. dr. Cankar, mnogo častnikov, močan oddelek vojakov 40. pešpolka in še mnogo drugih zastopnikov organizacij in korporacij in drugega občinstva.

V kapeli pri Sv. Križu je duhovščina opravila pogrebne svečanosti, pevec pa so zapeli »Ušli si nas, o Gospode. Nad odprtim grobom se je poslovila od ministra Sušnika dolga vrsta njegovih političnih sodelavcev in prijateljev, tako bivši minister Vesenjak, urednik Kremžar, odvetnik dr. Adlešič, bivši mariborski župan dr. Leskvar in bivši poslanec Brodar. Pevec so zapeli še v poslednje slovo, nato pa se je zgrnila zemlja nad krsto. Ob srce trgajoči žalosti vdove gospe in njegovih hčerk skoraj ni bilo na pokopališču očesa, da se ne bi bilo orosilo. Visoko spoštovanemu možu bomo vsi ohranili časten spomin.

Malo prej, ob 3. uri, precej potem, ko so se izlile plohe nad Ljubljano in je nad mestom obviselo težko svinčeno nebo, se je Ljubljana na skromen, a vendar dostojen način poslovila od akademskega kiparja Ivana Jurkoviča. Menda je takšna usoda, da slovenski umetniki in kulturni delavci umirajo in jemljejo slovo zmerom ob mračnih, zadušnih dneh. Pred mrliško vežo občne državne bolnice se je zbralo mnogo pokopnikov prijateljev, sodelavcev, učencev in drugega občinstva. Zbran je bil skoraj ves proforski zbor srednje tehnične šole z direktorjem Reiserjem, Narodno galerijo sta zastopala dr. Windischer in dr. Cankar, Prubodo prof. Sever. Za krsto, ki je bila vsa zasuta s cvetjem, so stopali najprej globoko žalostni svojci, potem pa še dolga vrsta pokopnikov spoštovalcev in prijateljev. Tiho in skromno, kakor je bilo njegovo delo v življenju, so položili smrtno ostanke akademskega kiparja Jurkoviča pri Sv. Križu k večnemu počitku.

Posvetitev osnovnega kamna pravoslavne cerkve v Mariboru

Maribor, 12. avgusta.

V Mariboru je bil danes na svečan način posvečen osnovni kamen pravoslavne cerkve. Vprašanje gradbe je bilo na dnevnem redu že vrsto let. Zdaj pa je bilo to vprašanje rešeno in pravoslavna cerkev je dobila prostor v sredini mesta, na Jugoslovanskem trgu. K svečanosti so se zbrali vsi pravoslavni verniki iz Maribora in okolice, pa tudi velika množica nepravoslavnih domačinov. Načrti za cerkev, ki bo posvečena narodnemu mučeniku caru Lazarju, so bili že lani odobreni.

Zagrebski mitropolit Dositej je prispeval s spremstvom že večer popoldne. Visokemu cerkvenemu dostojanstveniku se je peljal do Pragerskega nasproti predsednik pravoslavne cerkvene občine v Mariboru g. Jakob Perhavec z dvema odbornikoma. Na postaji so pozdravili dostojanstvenika velika množica ljudstva in predstavniki oblasti. V imenu Maribora je izrekel dobrodoščilo mestni župan dr. Lipold.

Davi so se poklonili mitropolit pravoslavni verniki, katerim je podelil svoj blagoslov. Pri tem se je zbrala na Jugoslovanskem trgu, ki je bil ves v zastavah in zelenju, velika množica ljudstva. Poleg častne tribune je bila postrojena častna četa mariborske pehotnega polka s polkovno zastavo, godbo in oficirskim zborom mariborske posadke. Desno od baldahina so se razvrstili predstavniki oblasti in korporacij, med njimi zastopnik Nj. Vel. kralja komandant mesta brigadni general Hadžić, nadalje zastopnik vojnega ministra generalštabi polkovnik Glišić, zastopnik notranjega ministra šef mariborske

policije Radošević, zastopnik komandanta IV. armije polkovnik Čakovski, zastopnik komandanta dravske divizije podpolkovnik Stanešić, zastopnik bana dr. Guštin, zastopnik podbana sreski načelnik dr. Seneković, podpredsednik senata dr. Ploj, narodni poslanec Krejčič, mestni župan dr. Lipold, podžupan Golouh, sreski načelnik Makar, predsednik pravoslavne cerkvene občine Perhavec in drugi.

V spremstvu odbornikov pravoslavne cerkvene občine je prispeval Dositej na Jugoslovanski trg, kjer so ga pozdravili navzočni predstavniki oblasti in korporacij. Najprej se je vršila služba božja, pri kateri je pel cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Kogačiča.

Po službi božji je bila posvetitev osnovnega kamna. Po blagoslovitvi in molitvah je zastopnik Nj. Vel. kralja general Hadžić prečital listino, nanašajočo se na posvetitev.

Nato je položil listino v posebno stekleno posodo, napolnjeno s mineralnim oljem, ter jo zapečatil. Za tem je dal posodo v bakreno tubo, ki so jo hermetično zaprli. Mitropolit Dositej je položil listino v votilno temeljnega kamna. Svečanost je zaključil mitropolit Dositej z velikim nagovorom, v katerem je poudaril pomen današnje svečanosti in orisal vlogo pravoslavne cerkve v nacionalnem življenju.

Po končani svečanosti je bil v dvorani Kazine skupen obed, ki so se ga udeležili številni odličniki in zastopniki raznih organizacij. Mitropolit ostane nekaj dni v Mariboru.

Huda nesreča dveh avstrijskih motociklistov

Maribor, 12. avgusta.

Danes dopoldne se je pripetila blizu Slivnice hujša nesreča. 36letni strojnik Friedrich Steinberger iz Brucka ob Muri se je peljal z ženo na motornem kolesu iz Maribora proti Framu. Na ostrem ovinku pod Slivnico pa je privozil nasproti osebnemu avtu ljubljanskega industrijca g. Heinricha. Steinberger se je z vso silo zalezel v avto. Suneč je bil tako močan, da sta Steinberger in njegova žena v velikem loču zletela v cestni jarek, motorno kolo se zdrobilo. Steinberger si je zlomil desno nogo pod kolenom ter dobil hujše poškodbe na glavi in rokah; njegova žena Angela na poškodbe na glavi. Oba sta bila nezvestna.

Domačini, ki so opazili nesrečo so jima nudili prvo pomoč in poklicali mariborske reševalce, ki so ponesrečenca prepejali v mariborsko bolnico. Zdravniki upajo, da bosta kmalu okrevala.

Otvoritev prosvetnega tečaja mariborske ZKD

Maribor, 12. avgusta.

Danes dopoldne je bil odprt prosvetni tečaj, ki ga je priredila mariborska Zveza kulturnih društev za včlanjena društva. Ob lepi udeležbi delegatov je otvoril tečaj predsednik mariborske ZKD strokovni učitelj g. Janko Pirc, ki je med dru-

Zbor dravskih kmetijskih strokovnjakov

Maribor, 12. avgusta.

Kmetijski strokovnjaki dravske banovine so izkoristili Mariborski teden ter sklicali za danes v Maribor redni letni občni zbor, ki se je vršil v prostorih hotela Orla. Udeležba je bila prav lepa. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivo Saneč, ki je v uvodu pozdravil zastopnika mariborske mestne občine magistratnega direktorja g.

Rodoška in zastopnika političnega oblasti g. Zlahtiča. Pred prehodom na dnevni red se je spomnil najvišjega zaščitnika kmečkega stanu Nj. Vel. kralja. Med ovcijami je bila sprejeta vdanostna brzojavka. Pozdravni brzojavi pa so bili poslani kmetijskemu ministru g. Kojiću, ministru za socialno politiko dr. Novaku, banu dravske banovine dr. Marušiču in najstarejšemu članu združenja g. Rohrmannu iz Ljubljane. Zatem je pozdravil zborovake magistratni ravatelj g. Rodošek.

Pregledno poročilo o splošnih razmerah kmetijskih strokovnjakov je podal predsednik g. Saneč in orisal vlogo kmetijskih strokovnjakov v gospodarskem življenju. Naglasil je željo, da bi se bolj kot doslej upoštevali absolventi srednjih in nižjih kmetijskih šol, ki so s svojim praktičnim delom med narodom pokazali že lepe uspehe. Tajnik g. Martelanc je podal obširno poslovno poročilo. Društvo šteje 132 članov in je razvilo živahno delovanje ne samo v zaščito stanovskih interesov, marveč tudi za napredek našega kmetijskega vseh njegovih panogah. Po blagajniškem poročilu je bila dana odboru razrešnica s pohvalo.

Pri volitvah je bila izvoljena dosedanja uprava z g. Sanečom na čelu. Pri razpravi o samostojnih predlogih se je razvila živahna debata. Misel, da bi se ustanovilo lastno glasilo, je iz finančnih razlogov nevedržna. Pač pa sta bili sklenjeni ustanovitve sklada za brezposelnost in uvedba posmrtninskega zavarovanja. Dalje je bilo sklenjeno, da izda društvo literarno zbirko Skrtca-Vičanskega, ki je kot praktični kmetovalec zapustil mnogo dobrih nauk.

Otvoritev javne knjižnice za dvorski okraj

Ljubljana, 12. avgusta.

Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj je danes ob 26letnici obstoja pokazalo lep napredek z otvoritvijo nove urejene javne knjižnice v Gregorčičevi ul. št. 16. Dopoldne so se zbrali v novi knjižnici odborniki in prijatelji društva ter je predsednik direktor g. Josip Reiser otvoril knjižnico s kratkim nagovorom, v katerem je najprej pozdravil predsednika Zveze kulturnih društev direktorja gosp. Juga, občasnega svetnika gg. Košaka in Olupa, vse veterane društva in cenjene goste. V govoru je razložil namen knjižnice. Spomnil se je tudi pokojnega dr. Ivana Oražna, ki je bil ob ustanovitvi pred 26 leti prvi predsednik, ter obrazložil težkoče, ki so jih z dobro voljo premagali in s tem dosegli sedanjo skromno toda lepo urejeno knjižnico. Naposled se je zahvalil vsem, ki so pripomogli do današnje otvoritve. Še posebno zahvalo pa je izrekel mestni občini, ki je k ureditvi knjižnice prav znatno prispevala na pomoč in hranitvi dravske banovine, ki je poklonila lokal za malenkostno odškodnino. Zahvaljeval se je nadalje vsem odbornikom, posebno še knjižničarju g. Potočniku, ki bo vršil svojo službo v knjižnici brezplačno.

Drugi govornik je bil direktor g. Jug, ki je v imenu ZKD čestital društvu in izrekel željo, da bi knjižnica služila še v naprej svojem namenu, posebno pa jugoslovenski ideji.

Hud naliv s treskanjem

Ljubljana, 12. avgusta.

Med nevihto, ki se je izlila okrog popoldneva, je nekajkrat tresčilo v bližnji okolici Ljubljane. Strela pa ni nikjer napravila posebnih škod. Le pri dolenjski postaji je prestrašila nekaj ljudi. Tresčilo je namreč v kostanjev drevored v bližnji postaji, ki ga je prav tedaj pasiral neki železniški uslužbenec. Silni zračni pritisk ga je vrgele po tleh pa je k sreči odnesel zdravo kožo. Prestrašil se je seveda poštno. Ista usoda je zadela tudi dve ženski, ki sta se mudili kakšnih sto metrov od kraja, kamor je tresčilo. Zanimivo je, da strela ni udarila v kostanj, ampak tik njega, kjer je napravila precejšnjo luknjo. Torej spet nekaj, kar bodo Ljubljančani lahko gledali, če luknje ne bodo prezgodaj zagrebli.

Sicer je bila danes Ljubljana v znamenju dežja. Zaradi slabega vremena ni bilo mogoče misliti na izlete in so se ljudje držali doma. Gostilne, kavarne in kinematografi so imeli danes žetev kakor že dolgo na.

★

Litija, 12. avgusta.

Danes dopoldne bi se morale vršiti plavalne tekme, ki jih je pripravil prednjaški zbor litijskega Sokola. Prav ko so se pričeli zbirati tekmovalci in tekmovalke, je prihajalo k Savi tudi sportsko občinstvo, so je vili ploha. Nevihta je zajela vso litijsko kotlino. Vmes je udarila vsa strela in je enkrat tresčilo v samotno drevo v okolici Grbina. Plavalne tekme so preložene in bodo bržkone na praznik 15. t. m., ko so napovedane tudi sokolske veslaške tekme.

Najdba kosti pračloveka v Liki

Lovince, 12. avgusta.

V tako zvani Brkini pečini, veliki podzemski jami v planini Resniku poleg Lovince v Liki so našli te dni posamezne dele okamenelih človeških kosti. Društvo jih so dobili tudi lobanjo, katere oblika kaže, da gre za predhistoričnega človeka. Čelo je ozko in nizko in brada upognjena navzgor.

Kosti so ležale v kompaktnem stanju, kakor je bil človek položen v zemljo, odnorno ga je morda v davnih časih zadela nesreča. Znanstveniki bodo ugotovili, ali je to resno prazgodovinski človek.

Postani in ostani člar „Vodnikove družbe“

V varstvu „Reginae Coeli“

Jugoslovenski železničar 10 mesecev po nedolžnem v laških ječah — Dnevni procesi pred fašističnim posebnim sodiščem

Lani v jeseni smo poročali o aretacijah skupine Postojančanov, ki jih je tirala fašistična policija v zapore posebnega sodišča. V četrtek, dne 12. oktobra 1933 so bili iz neznanih razlogov aretirani črkeštavec Karel Tavčar, njegov brat urar Rajmund Tavčar, bančni uradnik Hugo Simčič, spedijski uslužbenec Marij Rivoj, knjigovoz Lojze Cestnik, čevljar Vlado Bizjak ter pekovski pomočnik Karol Burjančič. Po hišnih preiskavah so bili s tistega dne s policijskim furgonom prepežani na tržaško policijo in od tam z ladjo v Koper. Naslednji ponedeljek so aretirali tudi železniškega uslužbenca Henrika Mekinda, haš ko je prišel v službo, ki jo je vršil v Postojni. Tudi njega so podvržili strogi preiskavi ter ga nato v spremstvu agentov odpravili v Trst in končno v Koper. Henrik Mekinda je po rodu iz Postojne, a biva že nekaj let v Cerklji ter je jugoslovenski državljan. Pretekli petek se je nenadoma vrnil domov iz rimskih zaporov, ker mu niso mogli kljub vsem zaslisevanjem in celo grožnjam ničesar dokazati.

V koprski kaznilnici

V Koprso so Mekinda zadržali skoraj cele štiri mesece. Ves čas je bil brez vsakih stikov z domom, kjer ima dva neposkrbljena otroka, ki ima je šele pred nekaj leti umrla mati. Skušal je sicer s pismi priti v stik z bratom in otroki, vselej pa so mu zaplenili pisma, tako da ni prejel nobenega odgovora. V koprskih zaporih je prišel večkrat pred preiskovalnega sodnika. Že pri prvem zaslišanju ga je pričel preiskovalni sodnik obdelovati z najhujšimi izrazi in psovskami. Razbijal je po mizi in mu grozil s prisilnim postom, naj vendar prizna, česar je kriv, čeprav Mekinda dejansko ni niti od daleč slutil, česa ga sploh obtožujejo. Preiskovalni sodnik tudi ni štedil z najopasnějšími napadi proti našemu narodu. Toda zasliševanje je ostalo zaman. Niti zvižaja sodniku ni pomagala. Kljub obljubi, da ga na mestu izpusti in spravi preko meje nazaj v domovino, če potrdi vprašanja, ki bi mu jih stavil, Mekinda ni vedel, kaj šele hotel dati kak odgovor.

V celici je ostal ločen od vsega sveta ves čas svojega bivanja. Hrana je bila pšom. Liter »mineštre« in 40 kg kruha na dan, tako so skrbeli za njegov želodec. Vsako jutro je smel za kratko uro na dvorišče, da bi se navžil zraka, zadehlega zraka med zidanimi koprskih ječ.

Celica št. 616

Koncem decembra in potem še meseca januarja je bil opetovano zaslišan. Dva tedna nato pa so ga na lepem, ko je bil že prepričan, da se vrne domov, trdno uklenili v verige in ga odpravili na vlak proti Rimu. Na pot so mu dali 80 kg kruha za 48 ur.

Regina Coeli. Dve veliki križni stavbi obdani z visokim obzidjem. V vsakem križu obeh stavb po en oddelek zaporov, v vsakem po sto celic. Mekinda so spravili v celico št. 616. Celico, ki je obsegala celih 28 m², je moral deliti z dvema drugima italijanskima tovarishma. Rimski preiskovalni sodnik je bil z njim nekoliko prijazen. Šele on mu je sporočil, da je obtožen vojaškega vohunstva, ki ga v resnici nikjer ni bilo. Dali so mu knjige za kratek čas, italijanske knjige, ki jih je sploščeta komaj razumel. Vse te knjige so bile en sam slasloves italijanske kulture, ki so mu jo štiri stene in pol metra rimskega neba dan za dnem prikazovale v vse drugačni luči.

Drzen vlom v Litiji

V noči na večeraj je neznana tatinska družba vlitila v litijsko davkarijo in sodišče — Plen je bil le majhen

Litija, 12. avgusta.

Upokojeni orožnik g. Jerob, ki stanuje na Fritici, se je namenil že k prvi maši. Da se malo izprehodi, se je odločil za pot v dekanijsko cerkev v sosednem Smartnem. Na vrhu Dobrave je v jutranji megli zapazil poleg škofovega kozolca kup papirja in bleščeč zabor. Stopil je z glavne ceste proti kozolcu in je presenečen odkril v kupu razne uradne predmete: štampiljke zemljiške knjige pri litijem sodišču in nekaj spisov. Najbolj pa je zbujala njegovo pozornost naslovo odprta blagajna, last vodje zemljiške knjige. G. Jerob se je seveda takoj obrnil ter hitel obvestiti na sodišče g. Martina Juvana, sodiščnega namestnika, pa tudi litijsko orožniško postajo.

Komandir orožniške postaje g. Koloman Rebernik je takoj začel preiskavo. Patrola je zbrala vse predmete, ki so bili raztreseni po Dobravi, nato pa se je lotila preiskave v poslopju sodišča.

Po vseh znakih sodeč so prišli vlomilci skozi glavna vhodna vrata, ki so jih odprli z vitrihi. Najprej so se obrnili v pisarno davkarije, kjer so vrata prav tako odprli z vitrihi. Za seboj jih seveda niso več zaklenili. Odprli so tudi drugo sobo, odkoder držijo železna vrata v manjši prostor, kjer stoji tri železne blagajne. V njih je nekaj tisoč kovancev. Do njih pa tavori niso mogli. Iz sledov je razvidno, da so vneto poizkušali srečo pri različnih železnih vratih, v katerih je dvojje ključavnic. Očividno pa so se zbalii šuma pri vrtanju v železje. Poleg stanuje namreč davčni uradnik g. Joško Vajdetič, ki bi ga neobičajni nočni hrus lahko prebudil. Če bi se jim to posrečilo, bi se založili razen s kovanci tudi s kolki in raznimi vrednostnimi papirji.

Po ponesrečenem vlamu v davkarijo pa so se neznanci napotili v pisarno zemljiške knjige, ki je v istem poslopju prav tako v pritličju kakor davkarija, a na tistem traktu, ki je obrnjen proti litijski osnovni soli.

V zemljiško knjigo so prišli vlomilci s ponarejenimi ključi. V prvi sobi so le zemljiške knjige, sosedna sobica, ki so jo pregradili še le nedavno, pa služi za uradni prostor vodji zemljiške knjige g. Lojzeta Bizjaka. Ta ima v nastavku pisalne mize vdelano močno železno ročno blagajno. Dolgoprstniki so se je seveda lotili v veri, da se jim bo vlom izplačal. Vdiranje v blagajno pa se jim je zdelo v uradu prevarno, zato so izbili blagajno iz pisalne mize in jo odnesli s seboj. Odprli so jo

Med tem so pet drugih njegovih soosumnjencev že izpustili iz zaporov. Dva, Karla Tavčarja in Vladimirja Bizjaka pa so pridržali še nadalje. Nihče ničesar ne ve o njihovi usodi. Da je še težja, nego je bila Mekindova, je jasno, saj sta italijanska državljan in si fašistična policija lahko dovoli, početi z njima karkoli.

Mekindi je v rimskih ječah tako poteklo šest dolgih mesecev. Videl je na stotine ljudi, Slovencev, komunistov, katoličanov, antifašistov, nezvestih fašistov in celo fašističnih policijskih organov, ki jih je OVRA spravila v prošule rimske ječe. Skoraj ni minil teden, da fašistični tribunal ni sodil ene ali druge skupine izmed njih.

390 let ječe

Tako so bili 9. julija obsojeni štirje Gorčani, ki so jih obtožili, da so podrli drevesce, kakršnega sadijo fašisti v spomin na Mussolinijeva brata Arnalda. Vsak izmed njih je bil obsojen na štiri leta ječe. Njihova imena zaenkrat še niso znana.

V tretjem oddelku rimskih ječ je tudi okrog 150 komunistov iz okolice Vidma, Bologne, Brescije, Milana, Bergama, Riminija, ki čakajo na proces. Meseca maja sta bila obsojena dva bogataša katolika na 10 letno ječo. Mekinda je videl tudi nekoga bivšega policijskega komisarja, ki so ga pri zaslišanju tako zdelali, da ni zdravniški moralni obvezati vrat in roke. V zaporih je vse polno ljudi najrazličnejših stanov in poklicev: duhovniki, inženjerji, zdravniki, odvetniki, uradniki, delavci, ki so si postali vsi enaki, saj med štirimi stenami in pri 40 kg kruha in litru »mineštre« ni razlik.

Samo v juliju je bilo pred posebnim sodiščem za zaščito države sedem velikih procesov. V poslednjih šestih mesecih so fašistični generali sodili poleg drugih 18 skupino obtožencev zaradi vojaškega vohunstva. Obsojenih je bilo 29 oseb, med njimi dve ženski in štirje izemci. Obsojeni so bili: 1 na dosmrtno ječo, 3 na 25 let, 1 na 24 let, 3 na 20, 1 na 17, 1 na 16, 5 na 15, 1 na 13, 1 na 11, 4 na 10, 1 na 6, 2 na 5, 3 na 3, 1 na 2 in 1 na 1 leto ječe, ne da bi bili pri tem vsteti preiskovalni zapor in druge kazni. Skupno so bili obsojeni približno na 390 let ječe. Med temi sta bila tudi neki inženjer in njegova žena iz Bologne. Prvi je bil obsojen na 20, a ona na 13 let ječe.

Nadalje sta bila obsojena na 13 odnosno 20 let ječe tudi 26letni posestnik sin Anton Posega iz Stranin in 36letni trgovski agent Maks Rioza iz Razdrtega, ki sta bila aretirana lani v drugi polovici novembra. Tudi njiju so obtožili zaradi vojaškega vohunstva. Bila sta obsojena, čeprav tudi proti njima ni bilo nikakih stvarnih dokazov.

Kakšna je praksa posebnega sodišča za zaščito države je razvidno tudi iz tega, da je sodišče, proti katerega sodbi ni pritožbe, nekoga obtožena obsodilo na zapor in policijsko nadzorstvo, čež nekaj časa pa kazen preklicalo, ker ga je obsodilo brez najmanjših dokazov o njegovi krivdi.

Mekinda je bil koncem junija poslednjič zaslišan. Šele tedaj so mu povedali, da so razen njega obtoženi še drugi. Zadnje dni julija so mu sporočili, da bo v kratkem smel domov. Celih 10 dni pa je moral ostati še v Rimu in biti na razpolago rimski kvesturi. Šele preteklo sredo so mu vrnili njegove stvari in ga odpravili domov.

nasilno. V njej je bilo le okrog 200 Din drobiža, ki je bil privatna tast g. vodje. Razen denarja je imel v blagajni tudi štampiljke, nekaj kolkov, 4 srebrne tolarje, nekaj srebrnih cvangaric in zlato kolajno, ki jo je dobil g. Bizjak za vneto službovanje. Pečat, vse papirje, ki so za privatnika neporabni, prav tako nekatere predmete, zgolj za g. Bizjaka osebno uporabljive, so vlomilci odvrgli na Dobravi. Navedene vrednotnice s kolajno in papirnatim ameriškim dolarjem pa so vlomilci odnesli. Gotovo je, da bodo poizkušali spraviti tolarje, cvangarice in dolar v denar, na kar občinstvo opozarjamo.

Iz sledov, ki jih je razkrila današnja preiskava, je sodeči, da so vlomilci prav dobro znani z razmerami na naši davkariji in na sodišču. Glede na najdbo predmetov na Dobravi je verjetno, da so vlomilci pobegnili proti Dolenjski. Ni pa izključeno, da so hoteli speljati oblasta le v napačno smer. Naši orožniki, ki so obvestili o vlamu v teku današnjega dopoldneva vse okoliške orožniške postaje in tudi upravo ljubljanske policije, vodijo energično preiskavo, da policije vlomilci čim prej za zapahe.

Mariborski šahovski turnir

Maribor, 12. avgusta.

Danes se je odigralo sedmo kolo. Pirc je v 54. potezi premagal Vidmarja, Refjič pa v 49. Stupana. Partija dr. Astaloš-Menci-kova se je končala po 34. potezi remis. Partija dr. Spielmann-dr. Drezga je bila dopolne prekinjena in se je nadaljevala popoldne. Spielmann je zmagal po 45. potezah. Popoldne se je nadaljevala tudi včeraj prekinjena partija Steiner-Rejfič, ki pa je bila ponovno prekinjena. Steiner je v boljši poziciji.

Stanje po sedmem kolu je naslednje: Pirc 6, Steiner in Refjič 3 in pol (1), Menci-kova 3 in pol, dr. Astaloš, Spielmann 2 in pol (1), Stupan 1 in pol, dr. Drezga in Vidmar 1 (1). Jutri dopoldne se bodo igrale višje partije Vidmar : dr. Drezga, Spielmann : Astaloš in Steiner : Refjič. Popoldne pa se srečajo v osmem kolu: Vidmar : Spielmann, Menci-kova : dr. Drezga, Steiner : Astaloš in Pirc : Refjič; Stupan bo jutri prost.

Za št. Vidom še Vič

Včera je bila otvorjena okusno prirejena obrtniška razstava na Viču

Ljubljana, 12. avgusta.

Na skromen, a dostojen način so ob desetih dopoldne brez velikega reklamnega pompa tudi viški obrtniki otvorili svojo prvo reprezentativno razstavo. Kakor kažejo pogoste obrtniške gospodarske prireditve v zadnjem času, razvija naše obrtništvo, organizirano v Društvu jugoslovenskih obrtnikov, prav živahno delavnost. Vsekakor je znamenje krepke volje in poguma, da viški mojstri niso imeli pomislekov, prireditvi svojih izdelkov v času, ko je pravkar žela toliko hvale in uspeha enako zamišljena, samo večja razstava njihovih renomiranih šentviških tovaršev. Toda moralni uspeh, ki je prva obrtna razstava na Viču dosegla že na svoji otvoritveni dan, je dovolj zgovoren dokaz, da imajo Vičani polno pravico do svojega poguma. Če viški mojstri doslej morda niso bili dovolj podjetni v organiziranju reklame in dovolj samozavestni na gospodarskih prireditvah in v konkurenčni borbi, jim bo prva javna revija njihovega dela gotovo dala dovolj podjetnosti in elana — saj je jasno, da njihovi izdelki po svoji solidnosti in kakovosti nikakor ne zaostajajo za izdelki njihovih tovaršev od drugod, pač pa imajo poleg drugega še to prednost pred njimi, da so po navadi zmernejših cen. In to velja za pohištveno industrijo v prav toliki meri kakor za druge panoge.

Pred zbrano množico domačega občinstva in lepm številom gostov iz Ljubljane je predsednik viškega DJO mižarski mojster g. Josip Lojk prišel otvoritveno svečanost s kratkim pozdravom vsem zbranim, predvsem pa je pozdravil viškega občinskega predsednika in pokrovitelja razstave g. Petrovičiča, zastopnika Zbornice za TOJ g. Travnja, podpredsednika osrednjega odbora DJO g. Šimenca, ravnatelja meščanske šole g. Fakina, upravitelja narodne šole g. Levstika, domačega župnika g. Tavčarja, predsednika Narodne obratne profesorja g. Zaleteča, starostu Sokola g. Remsa, podpredsednika Društva za gradbo Sokolskega doma g. Jeločnika, predsednika Opleševalnega društva g. Galeta, zastopnika gasilske čete g. Peterca, predsednika o. o. JNS g. Meseca in zastopnike raznih obrtniških organizacij. Upravičeno je poudariti, da se gromitni uspeh podobnih razstav ne more pokazati kar na mah, temveč ga kažejo šele poznejši čas. Veliki uspeh pa je vsekakor že to, da morejo viški obrtniki vsaj javnosti pokazati s svojo razstavo, kako odlično so pripravili delati za procvit obrtniškega dela in za splošni procvit Jugoslavije. Nato je župan in pokrovitelj g. Petrovičič s poudarkom, da so viški obrtniki že od nekdaj na glasu najboljših delavcev, o čemer zgovorno pričča tudi današnja razstava, otvoril to prvo re-

vijo obrtniških izdelkov na Viču. Predsednik g. Lojk se je v kratkih, a toplih besedah spomnil na velikih zaslug Nj. Vel. kralja za naš gospodarski in splošni narodni prosper, domača godba pod vodstvom kapelnika g. Franceta Gorjupa pa je ubrala intonirala narodno himno.

Takoj po otvoritvi so si povabljeni gostje in množica občinstva ogledali pestro in bogato razstavo, ki je po obsegu sicer manjša od šentviške, ki pa ji je po zanimivosti in kakovosti razstavljenega blaga povsem enakovredna. V 6 prostornih, okusno aranžiranih sobah narodne šole se predstavljajo javnosti 22 obrtniških obratov in tudi v krajevni organizaciji DJO jih ni včlanjenih mnogo manj. Razstavili so mojstri vseh panog izdelke, ki vzbujajo po svoji solidni izvedbi priznanje in občudovanje: vrtnar, mojster za terazzo, pek, ključavničar, vodovodni instalater, vezennine, čevljar, cementni izdelki, krojač, fotograf, modistka, damski frizer, sedlar. Najbolje je tudi tu seveda zastopana pohištvena industrija, saj je Vič predvsem važno središče mižarskih obrti. Razstavilo je 7 mižarskih podjetij. Viški mojstri se odlikujejo po tem, da znajo s svojimi izdelki ustreči prav tako najbolj razvijenemu okusu kakor najskromnejšim zahtevam. Razstavljenega je mnogo sobnega in kuhinjskega pohištva, ki je praktično in lepo. Posebno lepo urejen in obširen prostor zavzema na razstavi Produktivna zadruga ljubljanskih mižarjev, ki slovi po svojem strokovno in umetniško dovršenem delu. Med drugim vzbujajo zanimanje razstavljene smuči, z umetniško tehniko izvedeni fotografski portreti in pa nekaj prav dragoceno lepih ženskih ročnih del. V celoti je razstava nazoren dokaz, da je kvaliteta obrtniškega dela na Viču na vzorni višini in da viški mojstri s polno pravico uživajo sloves odličnih delavcev, ki se jim odjemalec lahko zaupa brez skrbi. — Med drugimi si je razstavo ogledal tudi ravnatelj vselejše dr. Dular, ki se je o vsem prav pohvalno izrazil.

Živimo v času, ki nam v vsakem oziru nalaga previdnost in štednjo v gospodarstvu. Prvi pogoj gospodarske previdnosti je, da se kupec pred nakupom življenjskih potrebščin pouči o razmerah na trgu. Vselejše in razstave, ki jih je prinesel moderni čas, so najosnovnejše in najboljše sredstvo za takšen gospodarski razgled. Ljubljanci se na svojih izprehodih in izletih radi s tramvajem zapeljejo na Vič, potem pa jo mahnejo proti Bokavcam, Dobrovi ali Brezovici. Naj od danes do 26. avgusta nihče ne hodi čez Vič, ne da bi si ogledal razstavo viških obrtnikov. Vredno pa je, da te dni morda tudi nalašč stopite na Vič in na razstavo, če vas tja že ne zapelje slučaj. Videli boste, da vam ne bo žal.

Zlati jubilej Domžalske godbe

Domžale, 12. avgusta.

Proslava 50letnice godbenega društva je bil za Domžale pomemben dogodek. Malokoli je obstoj in delovanje godbenega društva tako tesno združeno z zgodovino kraja kakor prav v Domžalah. Godbeno društvo je nastalo iz antagonizma do Nemcev, saj so bile Domžale znane kot največja nemška postojanka na deželi zaradi velikega števila doseljenih Tirolcev, ki so bili materialno dobro situirani. Narodno zavedni in poštvovalni domžalski učitelj Fajfar je zbral okrog sebe zavedne Domžalce, ki so ustanovili godbo. Pod Fajfarjevim vodstvom je mlado godbeno društvo lepo napredovalo, čeprav so Nemci njegovo delo ovirali, ker so videli, da se okrog godbe tvori močna narodna zavedna fronta domžalskih Slovencev. Prve izkušnje je imela godba v stolpu starega tabora, ki je stal še iz časov turških časov na Gorčiči. Ideje, ki so navdajale ustanovitelje domžalske godbe, so vodile društvo skozi vseh 50 let, da je dosledno vztrajalo v borbi za narod. Že prvi kapelnik učitelj Fajfar je dvignil godbo na vzorno višino in društvo je kmalu zaslovelo ne samo po kamniškem okraju, ampak daleč naokrog po naši domovini. Domžalci so bili po vsej pravi ponosni na svoje godbeno društvo, ki si je pred leti postavilo krasen dom tik ob železniki proti. Danes je domžalsko godbeno društvo tudi najmočnejše in najglavnejše domžalsko prosvetno društvo z močnim orkestrom in številnim gledališkim ansamblom, ki stalno prireja predstave in uživa nedeljno naklonjenost celotne javnosti.

Tudi ob proslavi zlatega jubileja so pokazale Domžale svojo hvaležnost in naklonjenost godbenemu društvu. Domžalci so organizirali veliko slavnost, kakršno znajo redko kje tako dobro izpeljati kakor v Domžalah. O tem smo se prepričali že pri proglasitvi Domžal v trg in pri otvoritvi Godbenega doma. Za današnje slavje je bil ves trg v zastavah in mlajih. Godbeni dom pa je lepo okrašen pričakoval gostov, ki so se najavili v izredno velikem številu. Prijavljenih je bilo 15 godov in nad 300 narodnih noš. Pripravljenemu odboru, ki mu je predsedoval g. Vrečar, je nudila veliko pomoč tudi občina, zlasti pa občinski predsednik g. dr. Hočevar, ki je bil tudi član pripravljalnega odbora.

V okviru proslave je bila že preteklo soboto v Godbenem domu slavnostna predstava igre »Carski sel«, ki jo je po znanem romanu Julesa Vernea priredil domačin g. Grebenšek. Igra je v režiji g. Franca Lazarja sijajno uspela, obisk pa je bil seveda rekorden. Snoci je igrala domžalska godba na Šumbrku, kjer je gori veliki kres, pod grčem pa je bila ob izlivu Rače v Bistrico beneška noč. Lepo okrašen in z lampijoni razsvetljeni čolni so tekmovali za častno priznanje, ki ga je osvojila gondola »Triglava«, lasti ličarja g. Martina Malija.

Danes jutraj je Domžalce prebudila zgodaj budnica, ob 9.41 pa je velika množica pričakala na postaji slavnostne goste. S postaje je krenil dolg sprevod, v katerem je igralo šest godov, na Gorčico k maši, ki jo je daroval domžalski župnik g. Bernik. Po maši je sprevod prikorakal pred God-

beni dom, kjer je predsednik pripravljalnega odbora g. Ivan Vrečar pozdravil zastopnika pokrovitelja proslave g. bana, banškega inspektorja g. Vrhovnika, senatorja dr. Valentina Rožiča, poslanca kamniškega sreza g. Antona Cererja, župnika g. Bernika, vse še živeče ustanovitelje domžalske godbe, številna bratska godbena društva in vse goste. Izrekel je iskreno zahvalo vsem, ki so se zavzeli za današnjo proslavo, zlasti pa domžalskemu županu g. dr. Hočevarju.

Nato je nastopil kot slavnostni govornik senator dr. Rožič, ki je bil tudi pred petimi leti ob otvoritvi Godbenega doma in ob proglasitvi Domžal v trg slavnostni govornik. V lepo zasnovanem govoru je proslavljal pomen današnjega jubileja, ki je obenem tudi praznik nacionalne borbe in nacionalne vzgoje v nekdanji takemnemurški Domžalah. Končal je s pozivom na vneto delovanje v drugem polstoletju. Zatem je prof. g. Konrad Stražar predlagal, da se odpošlje Nj. Vel. kralju Aleksandru vdanostna brzojavka, kar je bilo z velikim navdušenjem sprejeto.

V imenu g. bana je izrekel iskrene čestitke domžalski godbi k pomembnemu jubileju inspektor g. Vrhovnik, nato pa je poslanec g. Anton Cerer poudaril zasluge, ki jih ima domžalska godba pri nacionalnem preporodu našega okraja. Pridružil se je prejšnjim čestitkam z iskreno željo, da bi bilo tudi v bodoče geslo domžalske godbe: združevati pri skupnem delu na narodno kulturnem območju vse prebivalstvo za napredek ponosnih Domžal. Zunan g. dr. Hočevar je v imenu občine izrekel godbi vse priznanje in zahvalo za vse zasluge, ki si jih je pridobila za Domžale. Zastopnik pevskega društva »Slavca« iz Ljubljane je izročil domžalski godbi krasen zlat lovorec v enec. Prav tako tudi zastopnik meščanske godbe, zastopnik celjske železničarske godbe pa spominsko sliko. Nato je kapelnik domžalske godbe g. Riedl izročil vsem članom, ki so sodelovali še pri ustanovitvi društva, častne diplome. Ustanovitelj in prvi člani godbe so na pokopališču položili venec na grob blagega učitelja in narodnjaka Fajfarja. Ob tej priliki je imel lep spominski govor g. Jože Jezernik starejši.

Opoldne je nenadni nalič, ki je trajal do dveh, grozil pokvariti lepo slavje. Vendar pa se je vreme toliko izboljšalo, da je v redu potekel tudi popoldanski program slavnosti. Le žal, da je dež zadržal doma več godb, ki so obljubile svoje sodelovanje na proslavi. Izpred Osetove restavracije je krenil dolg sprevod s konjeniki, narodnimi nošami in kolesarji na čelu pa Domžalah. V sprevodu so igrali godbe iz Mengša, Jesenic, Viča, postna iz Ljubljane, železničarska iz Celja, zastopane pa so bile tudi godbe iz Kamnika. Moravci in Slozi iz Ljubljane. Nato se je razvila na prostem narodni vrtu ob Godbenem domu prijetna narodna veselica.

Popoldanski slovesnosti se je udeležil tudi bivši kapelnik godbe dravske divizije g. dr. Cerin, ki je domžalski godbi za njegovo 50letnico zložil in poklonil posebno koledarico, ki jo je domžalska godba na veselici zaigrala. Skladba je zbudila živahno odobravanje vsega občinstva.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti seizite takoj po staro preizkušeni »Franz Josefovica grenčič!« Po ročica višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefovica« voda izborna učinkovito naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefovica« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velik plen vlomilca

Zagreb, 12. avgusta.

V petek popoldne je bil izvršen vrom v stanovanje avtomobilnega Marka Kneza v Jukičevi ulici v Zagrebu. Zgodilo se je v trenutku, ko ni bilo nikogar v stanovanju. Neznani vlomilec je vzel na mizi ključne blaginje, odprl blaginjo in ukradel 51.000 dinarjev gotovine in raznih dragocenosti za 6000 dinarjev. Za tatom ni sledu.

Evharistični kongres v Velikem Bečkereku

Veliki Bečkerek, 12. avgusta.

Tukaj se je začel v petek evharistični kongres, ki zboruje posebej za Hrvate, Nemce in Madžare. Število udeležencev kongresa se čeni na okrog 10.000 duš. Včeraj dopoldne so bile tri svečane maše, za vsak narod posebej. Službo božjih so se udeležili tudi številni pravoslavni verniki.

priljubljen za najhujše, se je spridil, zaseke bi bilo komaj še za žlico vrednosti! Kravici je skoraj pošlo mleko, prekislja krma ni mnogo zalegla. Mrkunovi komi je že zadnjič obe napodili, da jima ne upa niti zagrabiti soli, kaj šele kave in sladkorja.

»Nad ponikvami so se že pokazale belice«, se je nekoliko razveselila Francka in se zarila čez prag v jasno daljavo, kjer je žarelo čelo Sv. Treh kraljev.

»Res?« se je predramila mati iz mračnih misli. »Veš kaj? Jutri jih nartgaj, v soboto lahko prodaš cvetje v mestu. Tam so ljudje bolj usmiljeni in navezani na pomladanske rože. Za vsak šopek boš dobila dinar. Z Jekarjem bom govorila, da te vzame jutraj s seboj v čoln; tudi potovka Micana pojde ter ti pokaže trg.«

Zarje so minile, noč se je razgrnila, z vsako zvezdico se je porodilo novo upanje, zlasti onim, ki jim je prešel ta dan v težavah in skrbah.

Drugo jutro se je odpravila Francka k ponikvam. V culico si je navezala prgišče boba in skorjo ovenjaka. Srečevala je otroke srečnih družin, ki so šli v šolo. Okoli praznih kozolet so vršili lačni ščinkavci in nevoljno mrščili peroti, ker so bila že davno pobrana vsa zrna. Makuže na križpotih so se svetile kakor bi bile prevlečene s tanko plastjo žoltga zlata, ki se je nacedilo

Mednarodni avtomobilisti na potu skozi Ljubljano

Ljubljana, 12. avgusta.

Ljubljanci, ki so zgodaj na nogah, so bili danes deležni svojevernega doživljanja: ob 6. pa do 11. ure je skozi mesto tekla prga mednarodnih avtomobilskih gorske tekme. Ob 4.02 je davi v Zagrebu startalo prvo izmed 102 tekmujočih voz, kolikor jih je še ostalo od nekaj nad 170 voz, ki so bili spočetka pripravljeni. Novo mesto je prvi avto pasiral ob 5.16, zadnji ob 8.52. V Ljubljani je prvi pridrvel ob 6.10, zadnji ob 10.25. Jesenice je prvi dosegel ob 7.09. V Podkorenu se je vršila časovna kontrola, nato pa so tekmovalci odbrzeli čez sedlo in preko Avstrije do Monakovega, kjer se tekma zaključila. Vzorno organizirani varnostni službi, v kateri so razen orožništva in policije poštvovalno sodelovali tudi naši vrli gasilci, gre zasluga, da vkljub nagli vožnji in precejšnjemu prometu na naših cestah ob nedeljah dopoldne ni bilo nobenih nezdod.

V Ljubljani je bilo vse zgodnje dopoldanske ure prav živahno. Pri Češnovarju, na ovinku pred Karloškim mostom, so bili postavljene trije tanki in za njimi je bilo celo skladišče bencinskih sodov. Tam so tudi bili zbrani nekateri predstavniki našega avtomobilizma in velikih trdov, ki razprodajajo bencin. Trobojka na visokem drogju je obveščala dirkače, da jih pot vodi v ljubljansko mesto. Ljudje, ki so se zarana potegnili, da vidijo prvo mednarodno vztrajnostno alpsko vožnjo, katere pot teče skozi naše kraje, so bili po malem razsejani ob vsej progi na ulicah. Zlasti goste so bile trume na ovinkih, saj je tu bilo najlepše gledati dirkače v naglem prihodu in na ostrem zavoju. Tako se je zlasti nabralo precej ljudi pri Mestnem domu, kjer je rdeča zastava z rdečim križem opozarjala, da tamkaj bivajo samaritari in reševalci. Ves čas je stal pred Mestnim domom v pripravi tudi reševalni avto in mostvo ob njem, pripravljeno vsak hip nuditi potrebno pomoč. Potem je bilo dosti ljudi na Zmajskem mostu in še nekaj dalje ob Resljevih cestih, ob zavoju na Masarykovo cesto, največ pa gotovo tam, kjer se Masarykova cesta strne s Tyrsevo. Tam je bil tudi pogled res najlepši na dirkače, ki so v

presledkih humelji drug za drugim po Masarykovi cesti in so nato morali naglo vzeti dva ovinka, da so odbrzeli na Bleiweisovo cesto in od tam po Gosposvetski cesti dalje proti meji.

Tudi ob Ljubljani do Podkorena je bilo vso pot mnogo gledalcev, za red pa so vzorno skrbeli gasilci in orožniki. Skoro na vsakih dvajsetih korakov si srečal gasilca v paradijni opravi. Proti gorenski strani je pihotelo z avtomobili tudi več ljubljancev, motociklistov in kolesarjev. Gledalci so živahno pozdravljali dirkače, ki so navzile naglici veseli odzdravljali. Posebno Nemci in Italijani so dvigali desnice v pozdrav, a najbolj hladno so se zadržali Angličji. Zanje je dirka — dirka in nikaka manifestacija...

Opoldne se je po Ljubljani govorilo, da je en dirkalni avto zgorel pri Višnji gori, dva pa da sta se prevrnila. Toda kakor nam zatrjujejo od uradne strani, na teh vesteh ni trohice resnice.

Na vsej poti od Zagreba do naše meje je pri Podkorenu so imeli dirkači idealno vreme: oblačno, dovolj hladno, pa brez dežja. Pralo jih je menda šele potem na Koroskem.

V Ljubljani je neki avto takoj ob pričetku prihajanja dirkačev pred hotelom Metropol delil lepo opremljen prospekt dirke, da so potem ljubljanci lahko prav natanko kontrolirali po številkah avtomobilov, kdo sedi v posameznih vozovih in kako vozi.

Novo mesto, 12. avgusta.

Davi so pasirali naše mesto udeleženci mednarodne avtomobilske alpske vožnje. Vse mesto je bilo na čast gostom v zastavah. Občinstvo je sestavljalo ob obeh straneh ceste gost spalir in je avtomobiliste živahno pozdravljalo. Varnostna služba, ki so jo vršili orožniki, policija in gasilci, je bila vzorna. Na Glavnem trgu je bil ves čas pripravljen reševalni avto novomeških gasilcev, ki pa ni prišel do veljave, ker ni nikjer prišlo niti do majhnega incidenta ali nesreče.

Gornjeišenski gasilci so imeli svoj praznik

Ljubljana, 12. avgusta.

Mednarodnim avtomobilistom na čast, ki so v jutranjih urah tekmovali skozi Ljubljano, so po vseh ulicah in cestah, po katerih so vozili, vselej raz hiše državne zastave. Še bolj na gosto kakor po mestu pa so danes visle zastave po vsej Zgornji Šiški, katere nadvse agilna Gasilska četa je slavila popoldne pomembno svečanost: blagoslovitev nove moderne motorne brigade. Bog vremena šišenskim gasilcem sicer ni bil čez mero naklonjen. Že dopoldne so se vile močne plohe in tudi v prvih popoldanskih urah ni prav nič kazalo, da se bo vreme umestilo. Po vrhu je dal nekdo po radiu razglasiti, da so svečanosti preložene. Toda ko je okrog poltrhe dež vendarle pojenjal, so se okrog Gasilskega doma takoj pričele zbirati množice občinstva: gasilci v krojih iz mesta in iz bližine in dalje okolice, narodne noše, fantje na kolesih in na konjih. Neugodno vreme gasilske slavnosti nikakor ni moglo skaliti, temveč jo je samo za eno uro zapoznilo.

Ob polštirih se je pri Galetovi graščini formalizirano sprevod pod vodstvom župnega starešine g. Vrbinca in banovinskega gasilskega inspektorja g. inž. Dolencea. Z gasilsko godbo iz Vnanjih goric na čelu se je gasilska vojska pomikala skozi vso Zgornjo Šiško. Za uniformiranimi gasilci so se zvrstile narodne noše v tako lepem številu in v toliki pestrosti, da pogostokrat niti pri velikih prireditvah v Ljubljani ne vidimo tako lepih revij narodnih noš. Posebno pozornost so vzbujali kolesarji, ki so po trtje in trtje ustvarjali s svojimi modro, belo in rdečo okrašenimi kolesi duhovito zamisljene narodne žive trobojnice. Z vseh oken, pragov in vrtov je domače občinstvo toplo pozdravljalo sprevod, ob vsej cesti so stali slavoloki z vzpodbudnimi napisi.

Pred Gasilskim domom, ki spada gotovo med najlepše na naših vaseh, je predsednik čete g. Černe s kratkim nagovorom pozdravil goste in vse zbrane odličnike, predvsem zastopnika pokrovitelja sveča-

Objave

Pogreb dr. Dollfusca in povodnji na Poljskem nam kaže zvočni tehnik v Elitnem kinu Matič. Poleg podrobnosti iz pogrebnišve svečanosti vidimo tudi kraj, kjer je bil izvršen hitlerjevski napad na člane avstrijske vlade. Tehnik je prav obsežen in zbija med obiskovalci kina največje zanimanje. Predvajal se bo še ves teden.

Nacionalništvo ljubljanske sokolske župe obvešča svoje edince, da bodo župne izbirne tekme v igri odbojki v sredo 15. t. m. ob 8. zjutraj na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola. Tekmovalne vrste moškega in ženskega članstva morajo biti ob določeni uri zbrane na tekmovališču.

Makarsko primorje bo elektrificirano. V Makarski in Omisli je bila uvedena akcija za elektrifikacijo področja od Omisa do Makarske. Načrti bodo izvedeni a pomočjo tuje kapitala, električno energijo pa bo dajala hidrocentrala v Gubavici. V Split so pripeli predstavniki neke švicarske podjetniške skupine, ki se zanima za to akcijo in se hoče pri njej udeleževati po sporazumu z našimi interesei.

Likovič Joža:

Belice, belice

Makovčevi so gostali v strgani bajti na Zakrižencah. Sirotno poslopje je bilo vnetesno med dvoje neprijaznih sil, ki so bile poračene z mahovitimi bradami; zadaj je bil prislonjen nizek hlev, čegar streha je že večkrat postala lahek plen burje. Vse to in košček košenine je bilo last gruntnskega stiskača Grče, ki je le nerad trpel siromašno družino na svojem svetu; ta pa je bil zaznamovan z bežami žulji... Makovec je bil namreč shiran revež; obležal je bil za pečjo s strtim košem, ki mu ga je poškovala železnica; tam je služil za premikača, delo je bilo umazano in težavno. Nekoč je padel med dvoje odbijačev in se ponorečil. Z enkratno miločino je bil odpravljen ter prepuščen sebi in družini. Zato se je morala ubijati njegova žena po žernadah za škodelico prekuhanega soka in nekaj drobiža. Ob sobotnih popoldnevih je hodila na žago po žamenje ali pa pomagala potovki Micani nabirati jajca po oddaljenih hišah. Marsikak grizljaj si je izprosila tako! Najstarejši otrok je bila Francka; lani je končala ponavljano šolo, sedaj že pomaga materi odnašati njena bremena in nadloge! Troje manjših otročičev je otopelo doma v revščini in pomanjkanju. Edini zaklad je bi-

la kravica, suhljava žival, nezadostno krmljena z raznimi odpadki in kislom travo, ki so jo zavrgli kmetje spodaj v vasi.

Zopet je priplula pomlad, obdana z belimi oblaki, polna vonjav in upov. Sto skritih jezerc sredi Barja se je zganilo, ko so se dotaknile njihove gladine nevidne ustnice južnega vetra. V stotero koč je stopila mila poslanka; z vedrim obličjem se je nagnila k slehernemu srcu in mu ljubezno pošepetala. Tudi pri Makovčevih se je oglasila nekega večera, obstala na zloglasnem pragu in se ozrla na Barje. Pri Cajzlovem skednju so se zbiral berači, ki so srečno prespali zimo v toplih zatišjih; skrbno so pregledovali svoje malhe in verno preštevali božjake, ki so jih naberali kvaterni teden. Vas je bila živahna, dekleta so ugibala pri milinu, kam je odšel mlinar, ki je pozabil nasuti svežo mleto na stečene kamne. Preko strženov in požganih šotišč so se prelivali prijetni zvoki, podobni glasu zaihtene ga otroka, ki je po dolgem času zagledal materno obraz.

Mati in Francka sta pripravljali družini za večerjo krompirjeve oblice; oni nista občutili pomladnih klincev. Skrb je razjedala njuni srci, s čim se bodo prehranili do novine. Olje v zamaščeni steklenki je že davno pošlo, zadnji drobci soli so počrneli, ščep moke, ki je bil

iz sončnih ust. Zgodnje mušice so se poskušale v vrtoglaven plesu. Francka se je ustavila na nepodni planjavi, ki jo je pozivilo od vetra zverženo brinje. Preperle krtine so naznanjale, da so se umaknili njihovi domovalci v toplejše lege. Po bližini je zavila v globel, kjer so jo pozdravile družine skritih cvetk. Piskavke, kronice in belice so razodevale stopinje pomladi, ki se je dotaknila sleherne ruše in jo okrasila z zlatim očescem ali belim venčnim lističem.

Francka se je radostno spustila med krtke cvetje. V mahovitih zatišju so se razvrstile same belice, bujne znanilce novega življenja. Glavica pri glavici, klca pri klci. Čudovite belice! Kmalu po božičnih dneh se prikažejo; z božjim drevescem se družijo v edini kras, ki pozivlja mrtvo naravo. Led in burja jih ne strašita, da ne bi vzkile in ozalile bregovitih planjav. Nekatere so že odvele, druge so se zopet komaj razpuštile; odahnjene z rožnim robom čudovito odživljajo senčno okolico. Njihova rumena očesa vabijo in mičejo. Popje pa je belo in mrzlo, podobno ličkom revnih in bolnih otrok. To popje je strupeno!

Mir in hlad sta Francko sprva prevzela; odložila je culico, pokleknila na mahovita tla in začela pridno trgati nežno cvetje ter ga povijati v šopke.

Nabrala ga je polno naročje in vložila v pehar, ki je bil končno podoben krasni blazini. Šopke belic je obložila s trdoživimi listi in mahovitimi zeljčki; v vsak šopek je povezala tudi globok vzdihljivi in upanje na skromen izkupiček. Ko je končala delo, se je vsedla na sklavotni rob, ki je molel iz ravni kakor kljubujoč zob davnine. S tekmo je pohrustala mrzli bob in skorjo. Prijetno zadovoljstvo jo je navdalo; računala je, koliko denarja bo prinesla materi, ki bo od veselja plakala. Ako se ji bo posrečila prva kupčija, se bo gotovo še večkrat odpravila v mesto...

Vlažna osterja hiš na vasi so se močno razblestela v opoldanskem soncu; prosojni dimčki so se vili kvikviku in oznanjali čas, ko sede družina k molitvi in zahvali. Poslednji kosmiči megle so se razgubili; samo nad Ljubljani in osmojenimi strnišči se je zaznavala lahna soparica. Breze so razpuštile v vrsto svoje lase, v robidovju se je spreletavala sloka, ljubezen in svetle noči so jo razvnele. V daljavi pa je ležalo mesto, pravilni cilj vseh onih, ki jih ne more prerediti domača gruda. Francka je dolgo sanjala, sonce se ji je smehljalo preko ramen.

V soboto jo je mati zgodaj poklicala, komaj da je odzvonil šentajnar danove. Spila je škodelico mleka in dvignila pehar s cvetjem. Zunaj se je težko raz-

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Princ pri volanu

Rumunski princ Nikolaj je navdušen avtomobilski vozač

Politični močje sedanje Nemčije

Od leve proti desni: Rudolf Hess, Hitlerjev namestnik v nar. socialistični stranki; kancelar in državni predsednik Adolf Hitler; general Blomberg, minister za državno brambo

Najlepše pariške manekinke

Republikanski Pariz bo kmalu imel več kraljic kakor vse monarhije na svetu. Na tej sliki vidimo najlepše dame za pomerjanje oblek

Za čim umirajo ptice

Tudi prijatelji ptic dolgo niso mogli dati zadovoljivega odgovora na vprašanje, kakšni so vzroki smrti ptic. Znanost ni mogla tega povojno pojasniti. Zdaj pa je angleška pticerejska družba po dolgih opazovanjih in raziskovanjih dosegla zanimive rezultate v tem pogledu. Dognali so, da je najbolj razširjena smrt med pticami zaradi pomanjkanja hrane. Celo petino vseh ptic, ki poginejo naravne smrti, zadene kap. Kot nadaljnje najčestje vzroke smrti so ugotovili po vrsti: vnetje pljuč, pretres možganov in črevesni katar. Seveda velja to za ptice, ki žive v ujetništvu. Prosto živeče ptice postanejo izjemne plen raznih roparic; dalje jih veliko uniči zimska mraz in druge vremenske nepravilnosti in pomanjkanje hrane.

Z gongom vabi

ta nenavadni prodajalec kupce in kakor se vidi, ima nekaj uspeha

Pojče ribe

Tudi pri nas je razširjena rečenica »Nem kakor riba«. To naziranje pa ni čisto opravičeno. So namreč ribe, ki proizvajajo najrazličnejše glasove; celo take ribe živijo, ki vpijejo. Tako zvana gnezdijska riba poje svojim mladim v melodični mešanici glasov celo uspavanko. Zegariča se ponoči dolge ure oglašajo z enoličnim bumbum in kanonska ali topovska riba je s svojimi, močnim strelom podobnimi glasovi že prestrašila marsikatero mornarja. Neka druga riba, ki je doma v tropskih krajih, v nevarnosti na ves glas zavpije. Luskavka v Chileju poje štiri vedno enake note, na nekaterih otokih Južnega morja se sliši divje bobnanje bojnega klicarja, kakor ribi pravijo, daleč v notranje kraje. Posebno iznenadenje pa doživi obiskovalec otoka Ceylona, če se v tihi noči pelje na neki kraj otoka. Tam človek lastnim ušesom ne verjame, ko sliši iz morja tihe glasove, ki so podobni glasovom harfe in potem spet glasovom, ki jih slišimo, če z mokrim prstom drgnemo po robu vinske čaše. Tem ribam pravijo godoče ribe. Ker ribe nimajo grla, bržkone proizvajajo te glasove z mehurjem, katerega stene se menjajo napenjanje in krčijo. Kako potem nastanejo razni glasovi, še ni dognano.

Iznajdljivost angleških dijakov

Dijaki gimnazije v Pooleju, majhnem mestu na Angleškem, so ustanovili svojo zavarovalno družbo. Poznamo zavarovalnice, pri katerih se človek zavaruje za življenje in nezgode, za požar in tatvine in za razne druge nepravilnosti, ampak ti angleški dijaki imajo za predmet zavarovanja nekaj čisto drugega. Na angleških šolah je v navadi karcer ali šolski zapor. Pa ne samo to, nego še šiba, tudi v srednji šoli. To so pač velike nezgode, ki pretijo angleškim dijakom. In ker so tudi veliki sportniki, so zelo mogoče razne manjše nepravilnosti, kakor bule, izbiti zobje, modre oči, razne otekline in rane. No, in ondodni dijaki so ustanovili zavarovalnico, da se zavarujejo za vse te in druge take nezgode. Zavarovanec plača na teden en penny (malo več kakor 1 dinar). In če se zgodi ena zgoraj navedenih nezdod, naj si bo šolski zapor ali modro oko, dobi tri penije zavarovalnice. Če se pa zgodi, da kdo dobi modro oko, rano na ustnicah in krvav nos, vse hkratu, dobi še posebej en šiling (12 penijev). To odškodnino dobi tudi, če bi se vse to troje pripetilo pri dejanskem izmenjavanju misli.

Najmanjši narod na svetu, ki je že izumrl

V pokrajini Durangu v Mehiki je arheološka ekspedicija ugotovila, da so v predzgodovinski dobi bivali tam pritlikavi rodovi, ki so bili na zelo visoki kulturni stopnji. Iz številnih najdb orodja, ostankov hiš in mumijskega ostnjo, da so ti ljudje bili povprečno 80 cm visoki in so živeli v hišah, dober meter visokih. Na posebno visoki stopnji je bilo njihovo znanje geometrije in metalurgije. Pri orodju so rabili svinco in oblačili so se v fino blago, tkano iz kokosovih vlaken. Za orožje jim je bil lok s puščicami, ki so imele konice iz kremenca. Poznali so umetnost mumificiranja trupel. Ekspedicija je našla šte-

vilne dobro ohranjene mumije v pletenih košarah. Oblčila teh mumij so zaradi suhega višinskega podnebja izvrstno ohranjena.

Dunajski konji dobijo čevlje

Ze nekaj časa se Dunajsko društvo za varstvo živali trudi za uvedbo neke novosti, ki se bo naposled le uveljavila. Konji dobijo čevlje. S tem se bo doseglo dvojce: prvič bodo bolje zavarovane noge konj, drugi pa bo znatno omiljen hrušč konjskih kopit po tlakovanih mestnih ulicah. Nič ni namreč za kopito slabše kakor železo. Gumijasti čevlji pa bodo varovali kopito pred trdim kamnitim tlakom bolje kakor podkeve, ne da bi pri tem kratili prožnosti stopanja.

Na lovu za velikimi zakladi

Zapadno od Paname, kakih 500 milj daleč, leži v Tišem oceanu mali, neobljuden Kokosov otok. Vzlic imenu je na njem le malo kokosovih dreves, ker divje svinje požro vse sadeže, ki padejo na tla. Posebne nadloge pa so razne nešteto žuželke, ki so tudi vzrok, da je ta, sicer rodovitni otok neobljuden. Zaradi tega pa je bil ta otok zelo priljubljeno zatočišče morskimi roparjem.

Znano je, da so že l. 1683 trije razbojniški kapitanji skrhali tukaj ogromne zaloge zlata in srebra. L. 1813 je morski razbojnik Grahame zakopal tam enajst milijonov vreden zaklad, sestojec iz zlatih palčic in kovane denarja. L. 1826 je škotski kapitan Thomson zakopal tam zaklad zlata, srebra in draguljev. V peruanskem glavnem mestu Lima so bili španci v slovitih katedralah postavili sohe Matere božje in 12 apostolov, ki so bile iz čistega zlata, dasi so bile narejene v naravni človeški velikosti. Ko pa je proti Limi kora-

kal osvoboditelj izpod španskega jarma Boliver, so španci prepeljali te zlato sohe z drugimi dragocenostmi v bližnje pristanišče, kjer so vse natovorili na angleško ladjo »Mary Dier«, ki so jo španci imeli za bolj varno kakor vsako trdnjavo. Toda kapitan te ladje se je polakomnil neizmerne vrednosti, pomoril ponoči maloštevilne vojaške straže ter krenil na Kokosov otok, kjer je ves ogromni zaklad zakopal. Vendar ga ni užival, ker so malo pozneje njegovo ladjo zajeli in po pomorskem pravu pobesili vse moštvo s kapitanom vred.

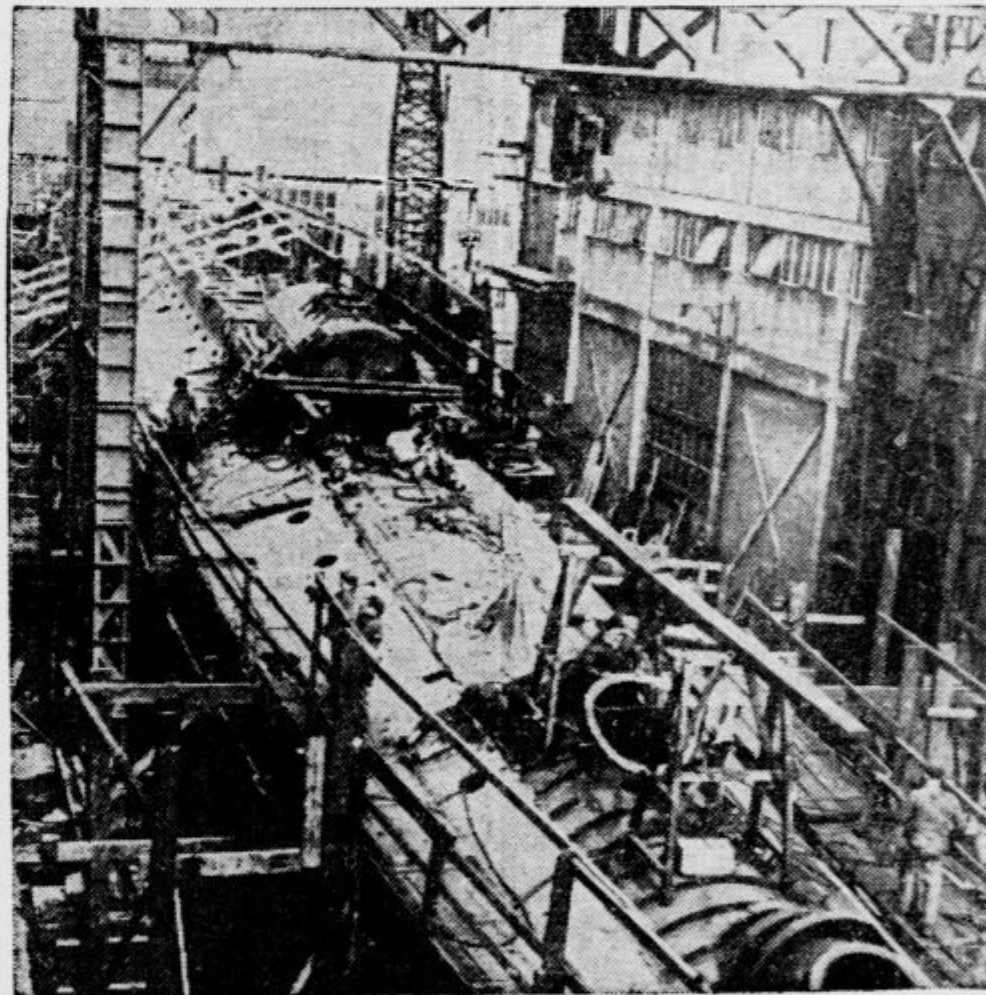
Vse te in druge zaklade na Kokosovem otoku so pozneje ponovno iskali, toda vedno zaman. Zdaj se je spet odpravila te zaklade iskat nova angleška ekspedicija, ki se je za iskanje dobro pripravila. S seboj nimajo samo uglednih voditeljev, nego tudi učenjake, ki bodo izkušali najti zaklad z najmodernejšimi, že uspešno preizkušanimi aparati.

Dva profila

Neki angleški slikar je naslikal lepoto in psa, ki imata mnogo sličnosti v svojem profilu

Nova francoska podmornica

V septembru bodo Francozi spustili v vodo novo podmornico »Iris«

gledala, jutranja mračina je bila neprijetna. Vse je bilo zavito v pritajenost; samo na krivini pri Ljubljani so migljale lojenke, čolnarji so se že pripravljali. To jutro bodo prvokrat spustili čolne na plav; voda se je radi staljenega snega že toliko dvignila, zvezde in sv. Ana jim bodo kazali pot. Tekom zime so se skoraj odvadile dlani vesel in čavljev... Čolnarski hlapci še enkrat osvetijo in pregledajo teravnice in stremenice, nataknejo vesla in kljuko ter potisnejo začočnike proč od brega. Še nekaj udarcev po vodni gladini, čoln neslišno zdrsi po Ljubljani.

Francka si je poiskala kotic pod zasilnim krovom; zavila se je v materino ruto in se stisnila med bruna. Poleg nje je razložila svoje jerbese potovka Micana, ki se je namenila z jajci in maslom na ljubljanski trg. Malce nevšečno se je ozirala na sirotno sopotnico in njeno cvetje. Vožnja je postajala nezanimiva. Golo vejevje na bregovih reke se je pošastno odražalo v temačnem ozračju. Žalobno tihožitje je oživljalo le mesec, ki je visel nad spečo barsko planjavo kakor srebrn rogljič v pravljicnem svetu. Peščica zvezd je blestikala v zlatih in zelenih spreminkih. Enakomerni pljuski vesel in šumljanje vodne gladine, ki so jo razgibali boki čolna, so zazibali Francko v rahel sen.

Pred mestom jo je prebudila potovka Micana. Neprijetna megle se je med tem zgrnila nad Barjem in Ljubljano; z lepljivo vlago je oślinila robove čolna, obleko, materino ruto in navdala srce s tožljivimi mislimi. V Trnovem so pristali na jeku; ženski stla se takoj odpravili na trg, kajti čolnarji se bodo vračali domov v zgodnjem popoldnevu. Francka je morala pomagati nositi potovki jerbasa z jajci. Komaj jo je dohajala, skrbeti je morala, da ne potlači krhkega cvetja. Rada bi se bila ozrla in malo postala, toda stihna potovka jo je neprestano podila dalje v bojazni, da zamudi na trgu najboljše kupovalke. Bežne slike so se porajale pred otrokovimi očmi. Gosposka okna, mostovski svetilniki, živahna križišča, veličastni cerkveni stolpi, tramvaj, ljudje in neznanji obrazi...

Končno na cilju! Sredi vrvenja, ponujanja, ogledovanja in zavračanja. Kmetice z nerodnimi jerbasi in perutnino, mestne gospe, prevzetne kuharice v belih čepicah, jata golobov in bogve kaj še, kar je zamoglo povečati splošni nemir. Potovka je pokazala Francki njen prostor pri nabrežju in ji ukazala, naj jo počaka tukaj; med tem časom bo lahko vse prodala, samo glasna mora biti. Deklica se je boječe postavila koncem vrste sovrstnic in dečkov, ki so tudi po-

nujali razno cvetje. Nekateri ponižno, drugi vsiljivo in zavistno, ako se je sosedu ponudila prilika, da je prej prodal šopek kakor drugi! Vsi ti otroci so bili bleedi in prepadeni; njihova lica so bila podobna belicam. Pomanjkanje in glad sta jih prignala semkaj, dinar jim je pomenil neizmerno bogastvo, do katerega so se mogli priklopiti komaj v sanjah. Samo shirano popje, potrebno sonca in rose!

Neki dečki so šele pozneje prišli; osorno so Francozo izrinili ter se postavili na lepše in vidnejše mesto. Ponižno se je stisnila v kot in položila pehar z belicami predse na tla. Milo, skoraj sramežljivo je ogovarjala mimogredoče: »Belice, belice! Gospa, belice...«

Toda nihče se ni ozrl na njo. Mestnim ljudem se gotovo ni zdelo nič zanimivega, da mre bomo dekletke kraj cvetja. Koliko otrok se je že postavilo tukaj v vrsto in prožilo suhljave ročice. Morda se je le zmotil kdo, da je vzel šopek ter vrgel zanj dinar in dobro besedo! Mimo so hodili visoki gospodje, tesno zapeti in strogega obraza. Dišali so po težkih cigarah in zadovoljstvu, v katerem so preživeli prejšnji večer. Zbirne gospe s služkinjami so se nevšečno šobile nad siromašnimi otroki, češ, da so le v nadlego in slab vzgled.

Belice, belice!

V stolnici se je med tem razmaja deset zvon, velik in častljiv, korarji so se razhajali od skupne molitve. Golobje so se preselili s pročelja frančiškanske cerkve čez Ljubljano. Čas je le mineval, nov stražnik se je pojavil pri mostu. Francka je izkupila šele troje dinarčkov, troje srebrnih dinarčkov. Vedno redkejšo gospodinjso so hitele s trga domov; prve salatarice so se vračale v Trnovo, smetarji so pripeljali svoje vozčke, mestni hlapci so pričeli pospravljati stojnice. Nekateri dečki in deklice so se razšli z neprodanim cvetjem po mestu in tekali ter nadlegovali ljudi. Redkemu se je nasmehnila sreča.

Končno je zazvonilo poldan; iz visokih lin so vreli pobožni klici sredpote sobote. Bronasti bratje so oznanili vsem nekaj odrešilnega in božjega. Ljudje so se vsipali iz delavnic, pisarnic in zatohlih obratov. Tako so hiteli mimo Francke, kakor da se bojijo za te opoldanske trenutke, ki so jim namenjeni za jed in odpočitek. Vsi so našli topel prostorček, bodisi v razkošni sobani ali pa temačnem podzemlju. Samo ona je ostala pozabljena in sama. Zaman je pričakovala onih usmiljenih ljudi, o katerih ji je pravila mati, da bodo kupili njene belice. Celo otroci so se razšli. Kolikokrat je prešla tiste tri dinarčke, preločila in popravila šopke, dvigala pehar in po-

nujala s prosečim glasom: »Belice, belice.«

Še malo upanja, morda bo le kdo nameril korake proti njej in kupil cvetje. Toda vrnila se je samo potovka Micana in ji velela, naj vrže preostale šopke na smetišče, nazaj vendar ne bo nosila ovelega cvetja. Zopet sta se vratači skozil mesto. Micana je vso pot godrnjala in nepotrpežljivo mlaskala:

»Le kaj pošiljajo otroke na tako pot.« Ko sta se vsedli v čoln, je odlomila ihtecemu otroku kos mlečne štruice in grizljaj mesa. Vesela so zopet udarila po vodni gladini, mesto se je polagoma odmikalo in tonilo za jelšami. Nad Barjem so se topile svetle meglice, v Krimu so kurili pastirji. Z mesta se je kradlo medlo zvonjenje, žalostno in tuje; polagoma se je gubilo v samotnih močvajah, med praznimi gnezdi in suhim bičjem... Francka se je vrnila domov vsa trudna in zmazana, brez kruha in zvezd. Oče je pokajšleval za pečko, v kotu se je stiskalo troje otrok, troje sirotnih drobčancev brez lic in veselosti. Mati je pretikala po kuhinji. In vsem tem je prinesla Francka samo za tri dinarje sreče, za tiste tri dinarje, ki jih je odvrlo mesto kakor drobno beraču.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Sportna nedelja

Zaključek lahkoatletskega prvenstva

Včeraj so bila v Zagrebu zaključena državna lahkoatletska tekmovanja, ki so zelo trpela zaradi slabega vremena. Četrti nov državni rekord je dosegel Bručan v teku na 10 km.

Zagreb, 12. avgusta.

Danes popoldne se je na zelo razmočnem terenu — deževalo je od poldneva neprenehoma — zaključilo državno lahkoatletsko tekmovanje za posameznike.

Sporod je otvoril finale teka na 110 m z zaprekami. Rezultati:

1. Dr. Buratović (Con.) 15.1, 2. Banšček (PSK) 16.8, 3. Erlih (Hašk) je bil diskvalificiran, ker je podrl zapreke.

Čas dr. Buratovića je odličan in računa se, da bo na balkanjski tekli pod 15 sekund.

Skok ob palici: 1. Bakov (Jug) 3.30, 2. Feigel (Mar., Zagreb) 3.30, 3. dr. Buratović (C.) 3.20, 4. Gašperšič (P.) 3, 5. Jvičetić (Hašk) 3.

Težak teren je zelo oviral tekmovalce. Finiš na 400 m z zaprekami: 1. Stevanović (Jug) 59.5, 2. Banšček (PSK) 1:00.4, 3. Jug (Hašk) 1:01.7, 4. Švarc (Maraton, Zagreb).

200 m finale: 1. Bauer (PSK) 23.1, 2. Stevanović (Jug) 23.4, 3. Kovačič (Prim.) 23.4, 4. Mühleisen (Rapid), 5. Bičanić (Zašk).

Kovačič je nastopil bojan in je imel pri zbiranju smola, da je dobil zunanjo progo. Vredil je do 150 m, ko ga je prehitel Bauer in pozneje še Stevanović, ki mu je odbežal za centimetre.

Met kopia: 1. Miloš (Conc.) 47.86, 2. Brinett (Bilija) 47.05, 3. Nikolić (Jug) 46.60, 4. Dečman (Bilija) 46.30, 5. Petru-

šić (Sašk) 46.15, 6. Cvijetić (Hašk) 45.15.

Zaletišče je bilo nemogoče in rezultati so izredno slabi. Presenetilo je, da se favoriti Kovačič, Kleut in Martini sploh niso plasirali. Izven konkurence je metal Kovačič 52.71, Kleut pa 49.79 m.

Met kladiva: 1. Goić (Hašk) 46.51, 2. Stepišnik (Il.) 42.27, 3. dr. Manojlović (Conc.) 38.68, 4. Zupan (Il.) 38.54, 5. dr. Tritsch (Zašk) 35.33, 6. Jeglič (Il.) 33.63.

Kljub slabemu mestu odmeta imata Goić, zlasti pa Stepišnik dobre rezultate.

Tek na 10 km: 1. Bručan (Il.) 33:44 (nov jugoslovanski rekord), 2. Kangler (Maraton Maribor) 35:16.2, 3. Šporn (Il.) 35:25.2, 4. Koren (Marathon Zagreb) 35:33, 5. Starman Lado (Il.) 36:13, 6. Jamar (Il.) 37:28.

Starman, tekač mariborskega Železnice, je bil diskvalificiran 4 kroge pred koncem, ko je bil na 2. mestu 40 m pred ostalimi. Tekoč je sunil dva tekača Bilija, ki sta ga zaprla.

Troskok: 1. Mikić (Bačka) 13.15, 2. Mirović (BSK) 12.66, 3. Mor (Jugoslavija) 11.55, 4. Banković (PSK) 12.51, 5. Bergmann (Conc.) 12.38, 6. Muhvić (Hašk) 12.11.

Tudi za troskok je bilo zaletišče nemogoče. Presenetilo je, da sta v predtekmovalnih izpadla Perpar in Korče (Primorje), ki sta ga zaprla.

800 m: 1. Nikhaz (PSK) 2:00.8, 2. Zoraga Aleš (Prim.) 2:03, 3. Czurda (Prim.)

2:07, 2. Markušić (Slavija Varazdin) 2:09.6, 5. Muraus (Želez, Maribor), 6. Goršek (Prim.).

V tej disciplini, v kateri se je pričakovala huda borba med Krevsom in Nikhazijem, je Krevs odstopil. Takoj od starta je vodil Goršek, ki je pretekel prvih 400 m v 57 sekundah. Nato je začel pritiskati Zoraga Aleš, ki je vodil do 700 m z lepim naskokom. Sedaj se mu približa Nikhaz, ki ga prehiti in pusti na cilju 5-6 m zadaj. Krevs je izstopil pri 650 m na tretjem mestu.

Stafeta 4x100 m: 1. Concordia (Dremil, Hanžeković, Brozović, dr. Buratović) 45.4, 2. Pančevski SK (Telesko, Nikhaz, Banšček, Bauer) 45.6, 3. Primorje (Šušteršič, Skok, Cerar Drago, Kovačič) 45.8, 4. Hašk, 5. Makabi, 6. Bilija.

Od starta prevzame vodstvo Concordia, ki ima notranjo progo, in ga obdrži do konca. Primorje izgubi stik s Concordijo po slabi drugi predaji in ostane zadaj tudi za Pančevskim. Kovačič kot finalist prevzame z izgubo in ne more več nadoknaditi.

Državno lahkoatletsko prvenstvo za posameznike je prineslo štiri nove državne rekorde, obenem pa tudi veliko razočaranje za državnega prvaka v moštvi. Primorje, ki je razen Gorška na 1500 m in Zoraga Aleša na 800 m, odpovala skoraj z vsemi atletiki, ki so deloma bolni, deloma blezireni, deloma pa v slabi formi.

50 m prosto juniorji: 1. Lenard (I) 30.2, 2. Cerer (K) 30.3, 3. Žiža (I) 30.9, 4. Demonté (I) 32.8, 5. Močnik (I) 32.9, 6. Tavzes (I) 33.1. Točke: Bilija 24, Kamnik 8.

50 m prosto seniorke: 1. Vrlinšek (K) v soloplovanju 49 sek. — Točke: Bilija 24, Kamnik 21.

200 m prosto seniorji: 1. Karba (K) 3:31.9, 2. Pogačnik (K) 3:34.6, 3. Levičnik (K) 3:57.3, 4. Horvat (K) 3:58.8. — Točke: Kamnik 50, Bilija 24.

3 krat 50 m meš. juniorke: 1. Bilija I. (Fince—Vidmar—Groschel) 2:15, 2. Bilija II. (Pretnar—Banko—Tavčar) 2:29.5, 3. Kamnik (Šitar—Stare—Vrlinšek) 2:35.3. — Kamnik (Šitar—Stare—Vrlinšek) 2:35.3. — Drugi štafeti Bilije je drugo mesto prinesla šele zadnja plavatica. — Točke: Bilija 66, Kamnik 60.

100 m prsno seniorji: 1. Cerer (K) 1:28, 2. Lavrič (I) 1:32.4, 3. Stegnar (I) 1:36.2, 4. Rotar (Rad.) 1:36.4, 5. Klemenčič (I) 1:38.4, 6. Turner (I) 1:41.6. Dober uspeh Lavriča, ki je edini plaval boljše, kot v predtekmovalju. — Točke: Bilija 82, Kamnik 73, Radovljica 3.

100 m hrbno seniorji. Startali so samo trije Kamničani: 1. Sturm 1:40.1, 2. Presl 1:52.3, 3. Pogačnik 1:59.2. — Točke: Kamnik 99, Bilija 82, Radovljica 3.

4x50 m prosto juniorji: 1. Bilija I. (Kurnik, Demonté, Lenard, Žihari) 2:09.2, 2. Bilija II. (Močnik II, Tavzes, Schell, Banko) 2:12.6, 3. Kamnik (Kobal, Presl, Serer, Sadnikar) 2:55. — Točke: Bilija 124, Kamnik 109, Radovljica 3.

7. dirka vseh motorjev do 1000 ccm. Edina zanimiva točka sporeda! Prvi start se ni posrečil, potem so nagajali motorji, da je bila zopet potrepeljivost občinstva na težki preizkušnji. Naposled so srečno startali štiri: Starič, Šostarko, Kopic, Erjavce, ki so tudi v tem vrstnem redu privozili v cilj. Stariču je motor posodil Cisar, odtrgal se je že v začetku in vodil ves čas. Ostali trije so razvili ostro medsebojno borbo, toda glavno zanimanje vsega občinstva je veljalo sledečemu: Kronic in samo njega so do konca bodrili. Njegova zmaga je bila burno pozdravljena. Vozil je 4:19, Šostarko 4:25, Kopic 4:31, Erjavce je zaostal skoro ves krog za prvimi.

Napovedana dirka dam se ni vršila, ker so dame — zbolele.

Občinstvo se je razšlo precej ozlovoljeno, vendar se je treba tolažiti, da je vsak začetek težak,

da se bodo sčasoma razne hibe odpravile in da bomo gotovo od prireditve do prireditve korakali naprej: sportno in organizatorno. Malo potrpljenja, pa bo gotovo tudi motorni sport ohranil svoje dosežene interese in si pridobil z nadaljnjim napredkom še novih.

Motorne dirke na Hermesu

Na dirkališču v Šiški so bile včeraj I. nacionalne dirke, ki so bile močno pod vtisom slabega vremena in pomankljive organizacije

Ljubljana, 12. avgusta.

Tovrstne prireditve so vzbujale v Ljubljani veliko zanimanje in kolikor je bilo do sedaj na Hermesovem novem dirkališču večjih prireditev, so se vse lahko pohvalile z lepim obiskom. Znatna reklama je tudi na to prireditve, ki naj bi bila zamisljena v velikem stilu, privabila kljub deževnemu vremenu prav lepo število gledalcev, preko 1500. Vreme je samo na sebi prireditvi mnogo škodovalo, steza je bila premočena in se je začel zavlekel preko ene ure, da se je med tem proga nekoliko posušila. Za zabavo publike je ta čas skrbela trdnica Kolar, ki je instalirala zvočnik in telefonske naprave in med čakanjem vrtele gramofonske plošče. Občinstvo je v anglijski potrepeljivosti čakalo na začetek sporeda in spetka ni kazalo kljub nedostatkom posebne nevolje. Med programom pa so se pokazale

tudi organizatorne hibe in slabosti, izkazalo se je, da niso prišli na start mnogi najavljeni vozači, zlasti je neugodno vplival izostanek Mariborčanov. K vsemu temu tudi zasedene točke niso dale skoro nobene resnejše borbe, in tako je bilo končno tudi potrepeljivi publiki že vseh nedostatkov preveč in je, kvitirala vsjo prireditve na način, ki bi utegnil slabo služiti bodočim podobnim prireditvam.

Pri najboljši volji ni moglo prireditelju prav vsega oprostiti. Proti vremenjskim neprilicam je seveda vsako prizadevanje zaman in iz tega izvirače nepravilne se nikomur ne štejejo v zlo. Toda na taki prireditvi je treba poskrbeti vsaj za primerno sanitetsko službo, saj je značaj tega tekmovanja tak, da se lahko vsak čas pripeti nezgoda. Ob majhni nezgodi — k sreči ni bilo večjih — je moral posredovati slučajno med publiko navzoč zdravnik. Vodstvo tekmovanja tudi gotovo ni bilo na mestu. Sicer je bil navzoč savezni delegat g. Bošković, ki pa vsega tudi ni mogel sam storiti. Na sporedu je bilo 10 tekm, od katerih so tri odpadle in še preostali del skratnega sporeda se je kljub zelo šibki zasedbi poedinih tekm tako počasi razvijal, da niso preko neveselosti mogli pomagati niti razni bolj ali manj duhoviti domisleki vodje tekmovanja. Prireditve te vrste so

novost za Ljubljano,

z njimi so zvezane vse začetniške nerodnosti in pogrške, gotovo nimamo še na razpolago dovolj izvežbanega človeka za tehnično vodstvo, za bodoče bo pa treba le stvar resneje vzeti v roke, da se ne ubije dobra volja pri občinstvu in pri sodelujočih.

Vse dirke razven rekordnih poskusov so se vršile na progi desetih krogov (dolžina kroga 450 metrov). Zaradi ugodoma omenjenih težav se je začetek močno zavlekel in tako je formalna prva točka sporeda — pozdravni krog — odpadel, in začelo se je z drugo točko sporeda. V naslednjem rezultati:

1. dirka pomožnih motorjev. Startali so samo trije. Jelčiču je že v prvi polovici kroga motor odpoval, a v cilj sta privozila kot prvi Rozman (6:37), kot drugi Prebil (6:38).

2. dirka juniorjev ne glede na moč motorja. Tudi v tej točki so startali trije, Erjavce, Bilija, Prešern in Kacič, oba Hermes. Sredi proge je moral Kacič zaradi defekta prenehati, Erjavce, ki je vodil od začetka, je prispel prvi v cilj (4:35), drugi Prešern (4:41).

3. dirka do 250 ccm turist. Zopet so samo trije na startu, Šostarko, Zagreb, Kacič in Prešern, Hermes. Bilo je nekaj borbe, Šostarko se je takoj na začetku postavil v vodstvo, Prešern mu je bil do pol poti tik za petami. Kaciču je menda motor nagajal, po sedmem krogu se je udal. Prešern ni mogel dohiti Šostarka, ki je prispel kot sigurni prvi v cilj (4:57), Prešern je rabil 5:07.

4. dirka do 350 ccm sport. Ta točka je obetala precejšnjo borbo, startali so trije: Zagrebčan, Cisar, Šostarko in Kopic-Kralj, toda že na drugi krivulji se je Cisar prekucnil, dobil je malo prasko in si malo zvil desno roko, hujšega ni bilo —

N O G O M E T

Tekme za državno prvenstvo

Včerašnja nedelja je imela na sporedu pet prvenstvenih tekem za državno prvenstvo, ki so se končale tako-le:

v Beogradu: Jugoslavija:Vojvodina 3:1 (2:1);

v Banjaluki: Concordia :Krajišnik 5:3 (2:1);

v Osijeku: Slavija (0): Hajduk (0) 0:0;

v Apatinu: Tri zvezde :ŽSK (Bečkerke) 6:1;

v Nišu: Gradjanski:Bask 2:1 (1:1)

Nov sistem tekmovanja za državno prvenstvo?

Beograd, 12. avgusta. »Pravda« objavlja vest z Bleda, da je bil tamkajšnji neoficielni sestanek med ministrom dr. Angelinovićem in predsednikom JNS Filipovičem. Pri tej priliki se je razpravljalo o vprašanju novega načina odigravanja državnih prvenstvenih tekem. Kakor zatrjuje list, je zelo verjetno, da bo doseženi sistem tekem po skupinah in ligah ukinjen in bodo najbrže današnje tekme zadnje po tem sistemu.

Finale za vstop v podsavezni razred

Reka : Svoboda (Mb.) 2:1 (2:1)

Ljubljana, 12. avgusta.

Na novem igrišču Reke ob Tržaški cesti se je popoldne odigrala druga kvalifikacijska tekma za vstop v podsavezni razred med Reko in Svobodo iz Maribora. Za to srečanje je vladalo, posebno ker v Ljubljani ni bilo nobene nogometne prireditve, in ker je Svoboda na svojih tleh zmagala v prvi tekmi s tremi goli razlike ter so optimisti računali: morda celo z izravnanjem in zmago. Zato ni čudno, če se je zbralo na igrišču, ki je bilo kljub velikemu opoldanskemu naližu še v dovolj dobrem stanju, do 500 večinoma zelo živahnih gledalcev, v glavnem seveda pristašev Reke.

Reka je nastopila z nekaj rezervami, med temi za oba branilca in desno krilo, med katerimi je slednji zelo kazal lastnosti rezervnega moža. Moštvo je začelo s silnim startom in je tudi zaželo vodilni gol, ki pa ga je mogla Svoboda nadoknaditi. Tik pred odmorom je levo krilo z efektinim strelom in najlepšim golom dneva doseglo spet vodstvo. Rezultat se do odmoru ni več menjal. Mariborska Svoboda je v tem času igrala več ali manj

ofenzivno, za kar je imela v srednjem krilu in obeh branilih izborna orožje.

Po odmoru je Reka skušala zvišati rezultat, toda napad je bil pred golom premalo odločen. Četrta ure pred koncem je sodnik zaradi roke levega branilca odredil enajstmetrovko proti Svobodi. Zaradi raznih nepravilnosti, so morali strel ponoviti, toda žoga nobenkrat ni našla poti v mrežo. Reka je bila še nadalje v premoči, pa vendar ni bila kos razpoloženi obrambi Svobode, kjer se je v tem delu zlasti izkazal vratar.

Tekmo je sodil g. Pevalek.

V predtekmi je rezerva Svobode zmagala nad rezervo Reke s 4:0.

S to zmago (končni rezultat je 6:4 za Svobodo) si je mariborska Svoboda zagotovila vstop v podsavezni razred.

Nogomet v Mariboru

SK Rapid : I SSK Maribor 2:1 (2:0)

Maribor, 12. avgusta.

Ta prijateljska tekma se je odigrala danes popoldne na igrišču Maribora v Ljudskem vrtu pred približno 200 gledalci, kar je najboljši dokaz, da tekme v sedanjih obliki niso več privlačne.

O današnji tekmi se ne da mnogo povedati. Obe moštvi sta nastopili v dokaj čudnih postavah. Igralo se je brez vsakega sistema, žoga se je nabijala kot za stavbo do brezglavosti. V tem pogledu je prednjačil Maribor, toda tudi Rapid ni mnogo zaostajal. O premoči oboje ali drugega se ne more govoriti. Po šansah sodeč bi bil moral zmagati Maribor s precejšnjo razliko golov. Rapid je imel dobro obrambo in tudi krilska vrsta ni bila slaba. Napad je nastopil v precej okrnjeni formaciji in ni mogel zadovoljiti. Dosežena gola sta bila precej slučajna. Maribor je v tekmi stalno menjaval postavbo igralcev. Obramba in krilska vrsta sta bili šibki. Napad je zadovoljil samo v prvih 10 minutah in proti koncu tekme. Imel je sicer mnogo ugodnih prilik, ki pa jih ni znal izrabiti.

Tekmo je sodil dr. Planinšek.

Nogomet v Celju

SK Celje : SK Železnica Maribor 3:0 (0:0)

Celje, 12. avgusta.

Danes popoldne je bila na razmočen Glaziji prijateljska tekma med Celjem in Železnico, ki so jo domačini zasluženo odločili v svojo korist. Igra je bila do odmoru in še nekaj potem izenačena, potem pa so prevzeli iniciativo domačini, ki so zaigrali prav učinkovito. Gostje so predvedli lepe kombinacije, bili so boljše v kritju, toda napad je igral mnogo preveč ležno. Tekmo je sodil g. Reinprecht iz Celja. Gledalcev je bilo okrog 300.

Ilirija — podsavezni prvak v plavanju

V soboto in včeraj so bile v Radovljici plavalne tekme za podsavezno prvenstvo, v katerih je zmagala Ilirija s 372 točkami pred Kamnikom in Radovljico

Radovljica, 12. avgusta.

V kopališču Obli gorici so se vršile včeraj in danes dobro obiskane plavalne tekme za podsavezno prvenstvo, na katerih je startalo približno 70 plavalcev, članov treh klubov podsaveza. Poset v kopališču zaradi slabega vremena ni bil baš velik. Med navzočnimi smo opazili tudi predstavnike JPS in SSS podbana dr. Hadžija iz Zagreba.

Rezultati, doseženi prvi dan v predtekmovaljih, so v splošnem boljši, kot oni v nedeljo pri finalih. Brezdvomno je temu krivo obupno vreme drugega dne in pa razumljiva izčrpanost tekmovalcev, ki so morali v kratkem času absorbirati dosti obsejni program.

Prvi dan so se za finale pasirali:

50 m prosto juniorji: Lenard (I) 29.7, Cerer (K) 29.9, Žiža 30.8, Demonté (I) 32.1, Močnik 11.32.8, Tavzes 32.9 — vsi Ilirija.

100 m prosto seniorji: Prezelj (I) 1:15.6, Serbec (I) 1:17.2, Cerer (K) 1:18.4, Karba (K), 1:18.8, Močnik I. (I) 1:25, Pogačnik (K) 1:28.8.

100 m prsno seniorji: Cerer (K) 1:26.91, Stegnar (I) 1:31, Lavrič (I) 1:35, Klemenčič (I) 1:35.8, Rotar (Rad.) 1:36.1, Turner (I) 1:39.

200 m prosto juniorji: Cerer (K) 2:44.2, Žiža (I) 2:45, Schell (I) 2:47.3, Lenard (I) 2:49.2, Tavzes (I) 2:59.9, Banko (I) 3:06.8.

100 m prsno juniorji: Cerer (K) 1:27.1, Binder (I) 1:31.2, Miklič (I) 1:34.4, Pance (I) 1:35.9, Lavrič (I) 1:37.6, Serer (K) 1:38.2.

V rekordnem poizkusu je Otmar Mihalek (I) preplaval 800 m prosto v 12:12.8 in postavil nov državni rekord (stari Bulat 12:17), nov rekord je postavil tudi na 1000 metrov s 15:24.6 (doslej ni obstojal).

Finalna tekmovanja v nedeljo je, kot rečeno, motil dež. Doseženi so bili naslednji rezultati:

50 m prosto juniorji: 1. Lenard (I) 30.2, 2. Cerer (K) 30.3, 3. Žiža (I) 30.9, 4. Demonté (I) 32.8, 5. Močnik (I) 32.9, 6. Tavzes (I) 33.1. Točke: Bilija 24, Kamnik 8.

50 m prosto seniorke: 1. Vrlinšek (K) v soloplovanju 49 sek. — Točke: Bilija 24, Kamnik 21.

200 m prosto seniorji: 1. Karba (K) 3:31.9, 2. Pogačnik (K) 3:34.6, 3. Levičnik (K) 3:57.3, 4. Horvat (K) 3:58.8. — Točke: Kamnik 50, Bilija 24.

3 krat 50 m meš. juniorke: 1. Bilija I. (Fince—Vidmar—Groschel) 2:15, 2. Bilija II. (Pretnar—Banko—Tavčar) 2:29.5, 3. Kamnik (Šitar—Stare—Vrlinšek) 2:35.3. — Kamnik (Šitar—Stare—Vrlinšek) 2:35.3. — Drugi štafeti Bilije je drugo mesto prinesla šele zadnja plavatica. — Točke: Bilija 66, Kamnik 60.

100 m prsno seniorji: 1. Cerer (K) 1:28, 2. Lavrič (I) 1:32.4, 3. Stegnar (I) 1:36.2, 4. Rotar (Rad.) 1:36.4, 5. Klemenčič (I) 1:38.4, 6. Turner (I) 1:41.6. Dober uspeh Lavriča, ki je edini plaval boljše, kot v predtekmovalju. — Točke: Bilija 82, Kamnik 73, Radovljica 3.

100 m hrbno seniorji. Startali so samo trije Kamničani: 1. Sturm 1:40.1, 2. Presl 1:52.3, 3. Pogačnik 1:59.2. — Točke: Kamnik 99, Bilija 82, Radovljica 3.

4x50 m prosto juniorji: 1. Bilija I. (Kurnik, Demonté, Lenard, Žihari) 2:09.2, 2. Bilija II. (Močnik II, Tavzes, Schell, Banko) 2:12.6, 3. Kamnik (Kobal, Presl, Serer, Sadnikar) 2:55. — Točke: Bilija 124, Kamnik 109, Radovljica 3.

Zaključek veslaških tekem za prvenstvo Evrope

Luzern, 12. avgusta.

V današnjih finalnih tekmah za veslaško prvenstvo Evrope so bili doseženi naslednji rezultati:

V štiričlani krmarjem: 1. Italija 6:24.6, 2. Francija 6:51.4, 3. Jugoslavija 7:01.

V dvojki brez krmarja: 1. Avstrija 7:42.6, 2. Nemčija, 3. Švica, 4. Italija.

V skiffu: 1. Nemčija 7:28.2, 2. Poljska, 3. Francija, 4. Italija.

V dvojki s krmarjem: 1. Madžarska 7:48.2, 2. Francija, 3. Holandska, 4. Poljska, 5. Italija, 6. Švica.

V štiričlani brez krmarja: 1. Nemčija 6:46, 2. Švica, 3. Francija, 4. Italija, 5. Holandska.

V double scullu: 1. Švica 7:06, 2. Francija, 3. Danska, 4. Nemčija.

V osmercu: 1. Madžarska 6:17.4, 2. Danska, 3. Italija, 4. Švica, 5. Jugoslavija, 6. Nemčija.

Svetovne ženske igre

London, 12. avgusta. V soboto so bile v Londonu zaključene ženske svetovne igre s finalnimi tekmami v vseh važnejših disciplinah. Doseženi so bili razni izvrstni rezultati, med njimi tudi več novih svetovnih rekordov. Tako je v teku na 800 m dosegla Koulouva (ČSR) s časom 2:12.4 nov svetovni rekord. V metu diska je postavila nov svetovni rekord Poljakinja Weisnovna z znanbo 42.79. V teku na 80 m z zaprekami je nova svetovna rekordarka Nemka Engelhardt s časom 11.6.

Službene objave LHP

Redna seja uprav. odbora bo drevi ob 20. Vsi v Ljubljani bivaajoči odborniki se prosijo, da se seje sigurno udeležijo.

Vsem klubom, članom LHP, se sporoča, da je podsavezna uprava protestirala proti neupravičenemu in neosnovanemu suspenzu podsavezne uprave, zlasti pa proti postavljenju komisarija, ki je v nasprotju s § 24 toč. 4 sav. pravil. Klubom se naroča, da se obračajo v vseh zadevah slej kot prej na naslov podsaveza, ki je zanje edino merodajni forum. Dolder podsavezne uprave sama ne odredi nekaj novega in o tem ne obvesti svojih klubov, naj se obračajo klubi samo na njo.

ASK Gorenje in SK Korotan se obveščata, da potuje v prihodnjih dneh mimo Jesenic in Kranja naša državna reprezentančna družina, ki je priborila Jugoslaviji v London

TEDEN DNI FILMA

„Neki gospod Gran“

O tem filmu, v katerem nastopajo Hans Albers, Albert Bassermann, Olga Čehova in Karin Hardtova v glavnih vlogah, pravi nemški list, da je zelo napet in zabaven detektivski film. Pri prvem predvajanju v Ufa-Palastu je doživel film navadnost viharne odobravanja, saj so vse štiri glavne vloge v rokah priznanih dobrih igralcev, ki so pripomogli z lepo igro vsebinski do krepkega izraza. Dejanje je dobilo svoj okvir v Italiji: v Benetkah, Rimu in Campagni. Vsebinska je v kratkem naslednja:

Hans Albers

»Po samotni alpski cesti z blazno hitrostjo dirja avto. Mož ob krmilu ne vidi, da se skriva za neko skalo oseba, ki dvigne revolver. Dva strela preseka avto. Avto se zvrne čez cestni rob in se razbije. Bliskovito hitro je strelec, Beppo, pri razbitem avtu, zgrabi aktovko in spet plani na cesto. Tam čaka avto; pri krmilu je gospa Mervinova. Njegov izročil Beppo aktovko. Avto zdrži dalje.

Olga Čehova

Visoki generalštabni oficir pojasnjuje svojim oficirjem epohalno iznajdbo v Italiji živčnega inženjerja: električno obrambo pred letalskimi napadi. Iznajditelja pričakujejo v Benetkah. Baš ko hoče se govoriti o tem, prispe brzojav, ki pove, da so bili iznajditelj umorjen in načrti ukradeni. Agenti neke tuje države so to izvršili.

V hotelu Danijelu se nastani skromen možak, neki gospod Gran, ki iz beževnosti vzame sobo št. 117. Na št. 116 stanuje prav tak skromen, trgovec z umetninami Gordon, o katerem pa Gran ve, da je kapetan v tajni službi. Gordon deli svoje zanimanje med tajnimi papirji in lepo Violio Dollecnovo, bogato nečakinjo znanega lastnika ladjedelnic.

Karin Hardtova iz filma »Osem deklet v čolnu«; nastopa tudi v filmu »Neki gospod Gran«

Gran v jadrnici vidi lepoto v Gordonovi motornem čolnu. Ko Viola čofne v vodo, si Gran drzno ujame čedno zlato ritico in se sprijatelji z njo. Najprej naj bo samo figura na njegovi šahovski deski. Zaljubljeni Gordon se da zavesti od Grana, katerega ima za artističnega, k stavi, da bo Gordon z Violio preživel ljubavno noč na jahti. Zadevo o tej stvari pove Gran Violii, ki v ogroženju pristane na to, da bo pustila Gordona za kazen samega preživetja nameravano ljubavno noč. S tem je Gran pridobil čas.

Iz telefonskega pogovora, ki ga je imel Gordon in ki ga je Gran tihotapsko poslušal, izve Gran, da so papirji v Rimu, v neki trgovini z umetninami. A Černikov, znani mednarodni trgovec z umetninami, je pretkanec. Tistih nekaj listov s črčkami in risbami naj prinese premoženje. Tako je dejal lepi Mervinovi, svoji agentki. Gordon bo plačal trikratno ceno, če pride v Rim. V Rim pa pride lažni Gordon, to je Gran, a pravi Gordon plove ogrožen z jahto po Jadranu brez Violie.

V Grandhotelu v Rimu prispe Gran še pravčasno, da lahko sliši neprijetno zabavo med Mervinovo in njenim orodjem Beppom. Papirjev pa mu Mervinova ne more dati, ker jih ima Černikov. Mervinova povede lažnega Gordona k Černikovu, ki mu pa ne zaupa, ker je že izvedel od

svojih agentov, da se je pojavil v Benetkah neki gospod Gran in potem spet izginil.

Gran ugotovi, da ima Černikov samotno vilo pri Rimu, v kateri slikar Broccardo dela za trgovca z umetninami. Granu se posreči vdreti v vilo. Broccardo ljubi Bianco, ženo Černikovo, in ljubica mu stoji model za precej drzno sliko. Med slikanjem preseneči Gran zaljubljeni par in vidi nevarno podobo. Nenadno vstopi tudi Černikov. Hitro spravi slikar ominozno sliko v zaboj. Černikov zapove, naj nesejo zaboj v njegov avto, ker misli, da je v zaboji od njega naročena slika njegove žene. Ta slika pa ostane v ateljeju, kar Gran opazi.

Zagonetka okoli Grana izvabi Violio, da se tudi odpelje v Rim — k svoji prijateljici Bianki Černikovi. Viola izve skrb svoje prijateljice glede nesrečne slike in obljubi pomoč. Ko pa hoče Viola tajno odpreti tesar, v katerem je že omenjena slika, stoji zdajci Gran pred njo in ji obljubi pomagati.

Čas sili k naglici, kajti zdaj se bo pojavil pravi Gordon. Černikov odhaja, ne zaupa. Gran mora čakati. Preselijo se v palačo trgovca z umetninami. Ve, da Mervinova izkuša ukrasti papirje za neko tujo državo, ki bi več plačala zanje.

Zvižaka proti zvižaki. Gran prežene vromile Mervinove, a Černikov, ki ga prepoznava, mu zagrozi z revolverjem. Zda gre za življenje ali smrt. Strelji počijo. Avto dirja k vili Černikova skozi noč. Toda telefon je hitrejši. Plameni udarjajo iz vile. V gorečo hišo skoči Gran in odnese oltar sliki Bianco, skoči v avto, v katerem je tudi Viola, in zdrži do poslaništva svoje države. Zada za sliko so načrti. Viola je presenečena. Gran ni pustolovec, ne vromilec, nego kapetan Bergall v tajni službi. Izvrtstvo je opravil svojo nalogo in še lepo malo ženico si je mimogrede priboril.

Ta film bomo gledali tudi v Ljubljani. Gledalcev mu ne bo manjkalo, kakor mu jih ni nedostajalo povsod, kjer so ga predvajali.

„Valčkova vojna“ za otvoritev sezone

Za otvoritev sezone bo predvajal ljubljanski Elitni kino Matica razkošno opero »Valčkovo vojno« s simpatično Renato Müllerjevo, Willyjem Fritschem, Paulom Hörbigerjem, Adolfom Wohlbrückom, Hanno Naagovo, Heinzom von Cleve in drugimi. Glasba je Melicharjeva in pesem »An der Donau« Grothejeva, oboje po motivih Johanna Straussa in Josepha Lannera.

Dekle iz Biedermeierske dobe; Renate Müllerjeva v vlogi Lannerjeve hčerke v »Valčkovi vojni«

nerja. Dejanje se vrši na Dunaju in Londonu. Prizori so prepleteni s številnimi glasbenimi točkami, saj nastopata v filmu tudi Joseph Lanner in Johann Strauss. Vsebinska filma so zapletki med dvema zaljubljenima paroma, ki se končajo tako, da se ni treba zokati. Melodiozna glasba in lahka vesela vsebina bodo pripomogli prijetnemu filmu do uveljavljanja tudi v Ljubljani.

Pavel Hörbiger ni ne lep ne junaški, pa vendar ga ženske hudo radi hodijo gledat. Dobrodušnost, nepriljudna čuvstvenost in mehak humor — to troje tudi dandanes še uspešno ruši ženska srca. Slika ga kaže v novem filmu »Valčkova vojna«.

Hanna Waagova in Heinz von Cleve plešeta valček

Žena v sodobnem svetu

Militarizacija žensk

Medtem ko državniki vsega sveta zatrjujejo, kako miroljubne so države, ki jih vodijo, kažejo priprave baš o nasprotnem. Velik del davkov gre za vojne naprave, za vojno mornarico in za zračno flotilo. Eden znamenj je tudi priprava žensk za eventualno mobilizacijo. Posebno v fašističnih državah imajo najrazličnejše ženske organizacije bolj ali manj vojaškega značaja tako glede na disciplino, telesne vaje in vaje v ravnanju z orožjem, kakor glede na pouk v oskrbi ranjenecov.

V Italiji so poleg moških fašističnih čet tudi ženske čete, katerih število je 6000 s 182.000 odraslimi ženskami in 51.000 mladimi dekleti, skupaj torej z 233.000 članicami.

Tudi Japonska je znana po svojih ženskih vojaških organizacijah, od katerih sta najbolj znani Federacija mladih Japonek, ki šteje 1.600.000 članic, in Zveza patriotskih žensk z 1.500.000 članicami. Obe organizaciji vodi državna uprava.

Poljska ima v sličnih združenjih organizirane po večini žene državnih uslužbenecov: žene oficirjev in podoficirjev, žene državnih nameščencev in državne nameščence. Vseh organiziranih je 300.000.

V Ameriki prednjačijo ženske organizacije Ku-Klux-Klana, Hčerke ameriške revolucije, Hčerke Amerike in druge. V teh organizacijah se vrše vaje z orožjem, delno pa vaje za pomožno službo v vojni. Organizacija pilotk je pod kontrolo ministra za vojsko. General Ely je nedavno pisal: »Ženske bodo imele veliko vlogo v bodoči vojni. One ne bodo opravljale samo službe bolničark, temveč bodo tudi voditeljice trenov. Pomagale bodo možem v bitki in jih bodo v nekaterih primerih tudi nadomeščale.« Dasi danes žene mečejo iz vseh služb, jim pripravljajo za primer vojne povsod pomožna, deloma tudi odgovorna dela. Vse ameriške organizacije, ki pripravljajo ženo na vojno, štejejo 15 milijonov članic.

V Nemčiji število delavk od l. 1907. do 1927. ni naraslo za 50 odstotkov v vseh industrijah skupaj, a se je v vojni industriji silno dvignilo: v kemični industriji za 78 odstotkov, v nekaterih drugih vojnih industrijah pa celo za 500 odstotkov. »Pač leg moža junaka, ki naj ga vzgoji ljudska država v obojevanju poguma in borbe, se mora postaviti heroična žena, ki živi stoletja v duši germanskega naroda, pravi Hitler o nalogi germanske žene v svoji knjigi »Mein Kampf«. Narodni socializem pripravlja nemško ženo čisto sistematično na vojno v vseh ženskih organizacijah ter ji hoče prikazati kot njeno moralno dolžnost, da pozdravlja bodočo nemško osvobodilno vojno z veseljem kot nekaj dobro dosega. Zveza nemških deklic vzgaja dekleta čisto v vojaškem duhu s telesnimi vajami in z rabo orožja. Organizacija ima isti smoter kakor »Hitlerjevi deklice«: vzbudiviti že v otrocih veselje do vojne in jih pripraviti tudi fizično za vojno službo. Fanatična Hitlerjeva Elze Frobeniusova pravi, da je treba žene pripraviti do tega, da bodo z veseljem umirale za vojno. Moralni plini bodo poskrbeli, da se bo »območje slave« raztegnilo daleč, daleč na zadnje... Priliko in čast umirati na njem bodo imeli tudi starci in otroci. Tudi glede hrane pripravljajo nemški fašisti deklice in deklice teh organizacij na vojno. Na svojih pohodih in v kolonijah dobivajo tako zvano ljudsko hrano, to pomeni hrano brez mesa, brez mleka, masla in jaja, torej brez vseh snovi, ki jih potrebuje mlado telo.

V Franciji je v kemični industriji v zadnjih 5 letih naraslo število delavk za 170 odstotkov.

Prav tako v Angliji narasča število žensk, zaposlenih v industrijah, ki bodo v primeru mobilizacije služile vojni.

Važna obletnica za žene

Letošnji avgust je kot 20. obletnica pričetka svetovne vojne po vsem svetu posvečen propagandi za mir. Vsi resnični človekoljubi dvigajo glasove, ponekod glasno in odkrito, spet drugod pritaženo in zamolklo. Fašistični imperialisti izkušajo prekrizati te glasove o bratstvu in miru med ljudmi ter vcepiljavo množicam fraze o junaštvu. Vse mladinske organizacije teh držav so zgrajene na strogo militaristični osnovi, vsa športna društva odraslih služijo edinemu smotru: pripravi na vojno. Razorožitvene konference nam jasno pričajo, kako zelo oddaljen je današnji svet od miru. Gospodarska kriza se vedno bolj zaostre in imperialisti vidijo edini izhod v novi vojni.

Letošnja obletnica je gotovo pomembna za vse ljudi, a brez dvoma je za žene najvažnejša. Res je, da vojna zadene moža bolj neposredno kakor ženo: mož gre na

bojišče, žena ostane doma; mož mora ubijati, odnosno se pustiti ubiti od drugih; mož je tisti, ki se vrača oslepel in pohabljen za vse življenje. Toda kljub temu je žena večja sovražnica vojne kakor mož. Upira se ji njeno najgloblje bistvo, utemeljeno v njeni naravi. Ona nima smisla za junaštva, ki temelje na ubijanju tujih življenj. To bi bilo zanjo, ki je roditeljica in ohranjevalka novih bitij, protinavarno. Najbrž ne more razumeti noben mož, tudi oče ne, kako težko žrtvuje mati svojega sina. Zaveš, da bo njen sin stradal, prezebal, da ga bo naposled doletela smrt, je za mater hušja kakor misel na lastno smrt. Koliko mater je, ki so žrtvovale vse, kar so zmogle, bodisi gmotno, bodisi z delom svojih rok, da so šolale svoje sinove v nadi, da bodo deležni lepšega življenja, kakor so ga imele one same. A komaj se je prikazal prvi utrinek lepšega življenja, pa se je vnel požar in odprlo se je nenadno brezdnost. Ki je pogotitilo mlado življenje. Ali ni povsem razumljivo, da se v materji vse protivi: zakaj, čemu, s kakšno pravico?

In kako more razumeti fašistični evangelij o potrebi vojne, o pravici do ekspanzivnosti naroda ona mati, ki ostane sama s kopico neposkrbljenih otrok, katerim so vzeli rednika, očeta? Ona ve in razume samo to, da so njeni otroci lačni in zapuščeni, da se njen mož morda ne bo nikdar več vrnil, da mora ona prevzeti vso težo njegove breme.

Zato se kljub naporom fašistov, vzgojiti tudi v ženskah smisel za vojno ter umetno ustvariti vojno psihozo, v resnici ne more ogrevati za vojno nobena mati, ki sledi svojemu prirodnemu instinktu. Ženska, ki se kot žrtev propagande navdušuje za vojno, je kakor vržena s svojega naravnega tira, po katerem jo je vodil njen intuitivni razum, ki je pri ženski posebno razvit in je najzanesljivejši kazipot.

Ženska je v svojem bistvu konstruktivna, zato se ji protivi razdiranje in uničevanje. Če je možev element ustvarjanje dobrin, je pa dana ženska težnja, da jih ohranja in ščiti pred propadjo. Toda žal ta težnja po ohranitvi, dasi tako živa v ženski, čisto ne more priti do izraza, če manj pa do uveljavljanja, ker je pač dvakratno podjarmljena in se njen glas dočeti ni nikdar poslušal. Toda danes se pričanja del žen dramiti in spoznavati, kakšna nevarnost jim preti. Danes pričajo žene zavestno delovati proti uničevanju vsega, kar je ustvarila kultura, zakaj današnja nova vojna bi pomenila resnično razdejanje vseh sadov civilizacije, celo vsega življenja daleč naokrog, kjer bi zadivljala. V spoznanju te grozote nevarnosti si podajajo roke žene iz vseh držav k skupnemu delu za rešitev človeštva ter kličejo: »Žene vsega sveta, združite se proti vojni!«

Iz akvaristove torbe

O RASTLINAH, OKAMENINAH IN DRUGO

Kakor bajesloven svet se nam vidi akvarij, v katerem se raznovrstne rastline bujno razbohotijo. Kakor v kakem podvodnem pragozdišču se lepo ovijajo stebila južnjakinj kabombe in gostoljubne elodeje okoli suličastih sagitarij, vijugastih valisnerij in ploščatolistnih lokvanjev. Največje veselje akvarista pa je, če mu začne katekari rastlina cveteti. Glavno vlogo pri tem igra seve dobra zemlja, to je zemlja z vsemi snovmi, ki jih te nežne lepote naših akvarijev potrebujejo.

Ko sem pomlad uredil akvarij sem kupil nekaj zemlje pri vrtnarju, nekaj črne zemlje sem pa prinesel z Barja. Iz teh zemelj sem napravil dve skupini in vsadil v vsako skupino tudi nekaj kabomb. V juliju so začele kabombe obeh skupin cveteti. Z vej so se odvojili kratki palki nad gladino in hitro za tem so se pojavili snežnobeli, šestolistni cveti, znak, da jim je zemlja ugajala. V neoprani mikvi, ki jo nekateri uporabljajo namreč za zemljo, rastline nikdar ne cveto, kr voda sama nima dovolj anorganskih snovi, ki jih dobiva sicer iz zemlje. V pravilno urejenem akvariju je voda po navadi bistra. Po dolgoletnih izkušnjah lahko trdim, da četne voda bistra le v akvarijih, ki smo jih uredili s črno barsko zemljo, na kateri je plast apnenčeve mikve, ki jo ljubljanci dobe iz Save. Mikva iz Malega Grabna, torej mikva naših dolomitov, in mikva iz jarkov laporskih formacij (n. pr. Golovec), ni dobra, ker vsebuje mnogo gline, ki se v vodi stalno raztaplja, ribice pa dvignejo te najfineše drobce, tako da o bistri vodi ne more biti govora. V akvariju z zemljo, ki smo jo prinesli ilovico, ne ememo gojiti talnih rib, kakor je činklja, ki se zarije v dno, nakar pride ilovica na površino. Akvaristi

torej, ki utegnejo dobiti črno barsko zemljo, ki so jo krti izkopali in ki je prašna, nazarata, naj vzamejo njo, ker je najbolj prikladna. Za bujno rast rastlin je važno vedeti tudi to, da ne sme tvoriti pesek gornje plasti dna, kajti plast peska otežuje zlasti valisnerijam, sagitarijam in sili, da prerijejo plast peska poganjki, ki jih korerine požene, poleg tega se pa mlade korerinice v pesku težko zasidrajo.

Preidem na akvariranje. — Nedavno, ko sem akvariral pri Bevkah, na edinem mestu Barja, kjer so se obdržale tri plavajoče rastline, mešinka, žabji sejek in ričija, sem žal ugotovil, da so pri čiščenju jarkov tudi nehoti uničili zadnje zastopnice ter nežnih rastlin. Tako bodo polagoma izginile vse zanimive rastline. Čas je, da se pobričamo za delič na Barju, kjer bi se utegnile rastline in pa tudi ribice in druge vodne živalce nemoteno razvijati in razmnoževati.

Akvaristika me vabi čisto tudi na izamsko ozemlje. Tako smo zadnjič sedeli trije akvaristi na tramih jezov v liski Vintgar in opazovali ribice, ki so plavale pod nami. Ko smo se jih nagledali, je prišla mrežica do veljave. Zaporedoma smo si ogledali vlovljene ribice, majhne klene in pisanke. Zatem so nas zanimali majhne, 10 cm dolge šarenke, a te so bile tako sprotne, da so se mrežici vedno pravčasno umaknile. Naposled je priplavala jata rjavih, temnopegaštih ribic. Ugibali smo se o vrsti, ko smo opazili, da imajo ribice brke. Po tej ugotovitvi ni bilo več dvoma, da so pohre, samo to je bilo nenavadno, da se niso držale dna, temveč so plavale v jati, nedaleč pod gladino. Tudi po tramovih plavajo, v prosti vodi jih pa še nisem opazil.

V Malem Grabnu na primer so pohre in njih sestrice, mrene že od najnežnejše mladosti vedno na dnu. Ker smo ravno pri Malem Grabnu, ne bo odveč, opozoriti kopalce na zanimive najdbe v gramozu Polhovgrajskih dolomitov. Zadnjič sem našel na prodni kamen, na katerem so se v glavnem dobro poznali obrisi nečesa, kar si nisem mogel povsem obrazložiti. Bilo je podobno listu vrbe, ker je bil sprednji konec zašiljen, potem sta pa tekli stranski črti vzporedno. Mislim sem si, da bo stvar morda zanimala paleontologa in nisem se motil, kajti po obiskih vedno ljubeznevice docenta g. dr. Rakovca so bile konture epomina in srednji zemeljski vek, na mezozojsko dobo, ki ga je zapustil glavonožec, imenovan belemniti. Imel je okroglo, na koncu zašiljeno lupino, klinaste oblike, na lupini so pa bile na obeh straneh krpeaste plavuti. Belemniti so se pojavili za časa triasne tvorbe, izumrli so pa za časa kredne tvorbe. Mladina, ki akvarira okoli voda, vidi morda marsikaj zanimivega, navidez neprimernega na kamnih. V večini primerov je erozija izprala in oblikovala kamene, ponekod so izpadli iz konglomerata kamni, kar nam napravi vtis kake okamenine, tuintam se pa dobi tudi kaj pristnega. Akvarist se zanima seve za vse, kar je v vodah in ob njih in tako ga popelje kaka najdba na obali v davno zemeljsko preteklost, razodevajoč mu mnogo zanimivega in poučnega.

O. S.

Elga Brink

stopa v novejših filmih bolj in bolj v ospredje. Talent, prav gotovo. Pri tem pa je vzorna soproga in mati dveh krasnih otrok

Mali oglasi

Vajenci-ke.

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Službo dobi

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Učenko

popolnoma zdravo, ki ima dobro računski, sprejemno in trgovsko z mehanizmi blagom. Franjo Peterkovič, ul. 3. Beograd, Francuska ul. 3. 20630-44

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

2 klobučar. delavca

popolnoma samozojna in usposobljena v izdelavi ženskih klobučkov, 888 Mil. Popov, Beograd, Francuska ul. 3. 20630-44

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.

Prodaj

Beveda 1 Din, davek 2 Din, da štiro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši smek 17 Din.